Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Queens Apskrity $8.00
Užsieniuose $9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ – LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827—1828

No. 48 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Kovo (March) 8, 1952 ★★★★ Metai 42-rieji, Dienraščio 34-tieji.

Kriokas

Žmonių balsas.
Nužudymas atidėtas.
Londone.
Šeštadienį ir sekmadienį pas mus.
Rašo R. MIZARA

Žmonių balsas — Dievo balsas, sakydavo senovės žmonės.

Kaip tik žmonės sujunda, apsivienija aplink kurį svarbesnį dalyką, reikalaudami, kad būtų šitaip, o ne kitaip,— jie ir laimi.

"Nužudymas aštuonių graikų komunistų; kuriuos militarinis teismas praėjusią savaitę nusmerkė mirti 'dėl išdavystės', premjero Nicholas Plastiras'o įsakymu tapo atidėtas," praneša iš Athenų United Press.

Gi Associated Press iš to paties miesto skelbia:

"Tvirti žmonių reikalavimai, suplaukę iš įvairių pusių, privertė premjero Plastiras'o valdžią suspenduoti nužudymą aštuonių asmenu..."

Per ištisą naktį minios žmonių buvo apsupusios Averovo kalėjimą, kur nusmerktieji patalpinti, reikalaudamos juos išlaisvinti.

Viso pasaulio laisvę mylį žmonės, — darbininkai, intelektualai, profesionalai, — siuntė telegramas, reikalaujant, kad nusmerktieji nebūtų nužudyti.

Amerikos žmonės taipgi prie to prisidėjo.

Tiesa, nusmerktieji dar nėra laisvi; jų reikalas yra pavestas "Dovanojimo • tarybai" svarstyti.

Bet visvien, tai jau laimėjimas, — didelis laimėjimas.

Reikalavimai jiems išlaisvinti privalo nesulaikomai plaukti į Athenus, kol nusmerktieji bus laisvi.

—o—

Prieš keletą dienų Londone įvyko svarbi konferencija, kurioje dalyvavo 250 asmenų — unijistų, mokslininkų, parlamento narių ir visuomenininkų.

Konferencija išstatė vyriausybei tokius reikalavimus:

1. Baigti karą Korėjoje, o jei ne — ištraukti iš ten britų kariuomenės dalinius.

2. Atsisakyti nuo karo politikos prieš Kiniją ir grąžinti Kinijos Liaudies Respublikai Formozos salą.

3. Atsisakyti nuo padarytosios taikos sutarties su Japonija.

4. Priimti Kiniją į Jungtines Tautas.

5. Pradėti su Kinija plačią prekybą.

Tenka manyti, jog šitie reikalavimai ras plataus prijautimo Britanijos liaudyje. O tai reikš, kad vyriausybė bus priversta jų klausyti.

—o—

Amerikos žmonės priešingi karui Korėjoje.

Deja, gera žmonių dalis tą pasipriešinimą kol kas reiškia tik pasyviai, — nesiimdama aktyvaus darbo, atsisakydama nuo pozityvių veiksmų.

Jei tik liaudis pradėtų tvirtesnį judėjimą, aktyviai pareikalautų karą baigti, tai jis ir būtų baigtas, o mūsų sūnūs būtų ten, kur jie priklauso — namieje.

Taip, senasis posakis, jog "žmonių balsas — Dievo balsas," yra geras posakis ir jo netenka užmiršti.

—o—

Šeštadienį, kovo 8 dieną, LDS Centro patalpose, Richmond Hill, įvyksta Susivienijimo Centro Valdybos suvažiavimas.

Tai pirmas suvažiavimas šiemet ir paskutinis prieš Dešimtąjį LDS seimą, įvyksiantį Detroite vasarą.

—o—

Tos pačios dienos vakarą, Lietuvių Piliečių Klubo salėje, Brooklyne, įvyksta LDS 1-mosios kuopos metinis bankietas.

Kadangi Centro Valdybos suvažiavime dalyvaus Dr. M. D. Palevičius, LDS daktaras-kvotėjas, tai mes jį pasiryžome visaip išnaudoti.

Ant rytojaus, kovo 9 dieną, sekmadienį, Lietuvių Kultūriniame Centre, Richmond Hill, ruošiama apie sveikatą paskaitą, kurią pateiks gerbiamas svečias, Dr. M. D. Palevičius.

Kuriems rūpi sveikata, būkite.

Sovietų Sąjunga skiria civiliniams reikalams didžiąją daugumą pajamų

Apsigynimo tikslams planuoja išleisti apie 24 proc. pajamų

Maskva. — Sovietų vyriausybė kovo 6 d. įteikė Aukščiausiajai Tarybai (sovietiniam seimui) lėšų ir pajamų sąmatą 1952 m.

Įvairioms išlaidoms skiriama 476 bilijonai, 900 milijonų rublių, tai yra virš 8 procentais daugiau kaip 1951 m.

Šalies iždas skaičiuoja, jog šiemet gaus 508 bilijonus, 800 milijonų rublių pajamų, taigi apie 9 procentais daugiau negu pernai.

(Oficialė rublio vertė laikoma 25 amerikiniais centais.)

Virš 76 procentai visų Sovietų valstybės pajamų skiriama statybos darbams, pramonei, apšvietai ir kultūriniams reikalams. Ir tiktai 23 procentai ir 9 dešimtadaliai bus panaudota kariniams apsigynimo tikslams, kaip raportavo Sovietų iždo ministras Zverevas. Jis pabrėžė, kad Jungtinės Valstijos išleidžia ginklavimuisi 80 procentų visų savo iždo įplaukų.

(Prezid. Trumanas savo raporte Kongresui sausio 21 d. šiemet sakė, "tiktai 51 bilijonas dolerių bus panaudota kariniams reikalams iš 85 bilijonų dolerių visų valdžios pajamų per metus.)

Francijos seimas užgyrė Pinay kaip naują premjerą

Paryžius.— Francijos seimas 324 balsais prieš 206 užgyrė Antoną Pinay kaip naują premjerą.

Pinay yra dešinsparnis fabrikantas.

Už Pinay balsavo ir 28 šalininkai fašistuojančio generolo de Gaulle'o. Dauguma de gaullistų sukėlė seime tokį ermyderį prieš juos, kad vos išvengta mušt ynių. De Gaulle buvo įsakęs visiems savo sekėjams balsuoti prieš Pinay.

Jeigu ne tie 28 degaullistų balsai, tai Pinay būtų atmestas.

Filipinų prezidentas persigandęs komunizmo

Manila. — Filipinų prezidentas Quirino pareiškė išgąstį, kad komunistinis judėjimas taip smarkiai plinta pietiniai - rytinėje Azijoje — Malajoje, Indo-Kinoje, Thailande, Burmoje ir Indonezijoje. O komunistams "užplūdus tas šalis, jie ir Filipinus apsuptų visomis pusėmis."

Quirino todėl šaukė Jungtines Valstijas ir kitus vakarinius kraštus nedelsiant sudaryti "apsigynimo sąryšį" Pacifiko Vandenyno srityje, "kol dar ne per vėlu."

ORAS. — Giedra ir vidutiniai šalta.

Trumanas reikalauja 7,900,000,000 dolerių užsieniams ginkluoti

Washington.—Prez. Trumanas karštai ragino Kongresą, kad būtinai paskirtų 7 bilijonus, 900 milijonų dolerių Amerikos talkininkams ginkluoti prieš Sovietus per 12 mėnesių, pradedant nuo liepos 1 d. š. m.

Vakarinej Europai, taip pat ir vakarų Vokietijai ginkluoti, prezidentas reikalauja $5,900,000,000; skiria didžiules sumas pinigų ir Čiang Kai-šeko kinų tautininkų armijai Formozoje, francūzų karui prieš Vietnamo liaudininkus Indo-Kinoje ir kitiems Amerikos "draugams."

O Trumano reikalaujami dabar pinigai užsieniams ginkluoti reiškia, kad dar po 53 dolerius būtų aptaksuotas kiekvienas amerikietis, — vyras, moteris ir kūdikis.

Amerika siūlosi Egiptui patarnauti prieš komunizmą

Kairo, Egiptas. — Jungtinių Valstijų ir Anglijos ambasadoriai įkalbinėjo Egipto premjeriui Hilaliui prisiimti taip vadinamąją Vidurinių Rytų komandą, esą, Suezo kanalui ginti nuo komunizmo.

Komandon dedasi Amerika, Anglija, Francija ir Turkija. Anglai - amerikonai ragina ir Egiptą prisidėti.

Anglai šaudo ir kalina Hong Kong kinus

Hong Kong.— Anglai nuteisė kalėjiman 16 Hong Kongo kinų, dalyvavusių demonstracijoje prieš anglus pereitą savaitę. Anglai tada nušovė 3 demonstrantus.

Amerikos generolas parinko A-bombom taikinius Sovietuose

Washington. — Generolas Robertas Grow, Jungtinių Valstijų ambasados narys Maskvoje, surašė svarbiuosius Sovietų Sąjungoj taikinius, kuriuos Amerikos lakūnai turėtų atominėmis bombomis sprogdinti.

Gen. Grow vedė užrašų knygą, kur diena dienon užrašinėjo patarimus Amerikos valdžiai — "negaišuojant smogti Sovietų Sąjungą," "nepaisyti jokių tarptautinių karo taisyklių," visų pirma paleisti atomines bombas į tam tikrus miestus, fabrikus, tiltus ir tt.

Tų generolo Grow užrašų fotografines kopijas išgavo anglų oficierius Richard Squire, buvęs Anglijos ambasados narys. Paskui jis persikraustė rytinėn Vokietijon, kuri yra Sovietų kontrolėje.

Paskutiniu laiku Squire išleido rytiniame Berlyne knygą, pavardintą "Karo Keliu" ("An Dem Kriegsfahrt").

Toje knygoje jis ir perspausdina generolo Grow užrašus.

Pasirodo, kad Grow plačiai keliavo po Sovietų Sąjungą, tėmydamas "naudingiausius" atom-bombom taikinius.

Labai daug amerikonų nukentėjo nuošaliai nuo karo fronto

Washington. — Senatorius Knowland laišku užklausė apsigynimo sekretorių Robertą Lovettą, kiek amerikonų nukentėjo Korėjoje nuošaliai nuo fronto mūšių.

Lovettas atsakė: Nuo karo pradžios iki paskutinės pereitų metų dienos amerikonai turėjo 1,853,910 nuostolių, skaitant susirgimus, susižeidimus bei mirtis užfrontėje.

401,628 iš to skaičiaus buvo gydomi ligoninėse, sako Lovett. 94 procentai ir 7 dešimtadaliai paskui grįžo frontan.

Pereitą mėnesį apie 700 amerikonų taip nušalo rankas, kojas bei kitas kūno dalis, kad buvo paguldyti ligoninėse. O viso per Korėjos karą šalčiai sužalojo 9,900 amerikonų.

Amerikonai atsisako užtikrint, kad nebombarduos Kinijos

Korėja, kovo 7.—Šiauriniai korėjiečiai reikalavo užtikrint, kad Amerika neblokuos ir nebombarduos Kinijos po to, kai bus padaryta paliaubos Korėjoje.

Amerikonai atsisakė svarstyt reikalavimą. Pareiškė, jog čia eina derybos tiktai dėl paliaubų pačioje Korėjoje.

Karo fronte buvo tik vietinių susidūrimų tarp žvalgų.

Šiaurinės Korėjos liaudininkų radijas pranešė, kad jie atmušinėjo amerikonų atakas ir nušovė 2 jų lėktuvus.

Graikijos monarcho-fašistai protestuoja, kad Amerika jiem paskyrė italą komandierių

Athenai, Graikija.—Graikijos valdžia protestavo atsilankiusiam generolui Eisenhoweriui, kad Amerika paskyrė Italijos generolą Lazzarą de Castiglionę kaip vyriausią graikų kariuomenės komandierių. Eisenhoweris nusileido protestui ir pažadėjo, kad Graikijos armija tarnaus tiktai po tiesiogine Amerikos karininko komanda.

Eisenhoweris yra vyriausias Atlanto kraštų armijų vadas. O italų generolas de Castiglione buvo paskirtas komandierium pietinių Atlanto šalių armijų — Italijos, Graikijos ir Turkijos.

Graikų valdžia tebepyksta ant Italijos už tai, kad Mussolinis buvo užpuolęs Graikiją. Graikai tada sumušė italus.

Graikija turi 10 divizijų armijos. Jos vadai skundėsi Eisenhoweriui, kad per daug lėšuoja išlaikyti tokią armiją, pilnai paruoštą karui prieš komunizmą. Jungtinės Valstijos, be to, reikalauja, kad Graikija padidintų karinį savo laivyną ir oro jėgas. O tai jau "tikra koronė," sakė monarcho-fašistiniai Graikijos valdovai. Užtat Amerika "turi duoti" Graikijai juo daugiau pinigų ir ginklų.

Nacis tardomas už 1,500 žydų nužudymą

Nuremberg, Vokietija. — Vokiečių teismas tardo Franzą Rademacherį, buvusį nacių valdybos vadą žydiškiems klausimams. Rademacheris kaltinamas, kad jo įsakymu buvo sušaudyta 1,500 Jugoslavijos žydų 1941 metais.

Valdžios prokuroras už tai reikalauja nubausti Rademacherį amžinu kalėjimu.

84 įžymūs amerikiečiai sako prezid. Trumanui: Nemilitarizuot Vokietijos!

Balandžio 1 d. įvyks Washingtone konferencija taikos reikalu

Teko patirti, jog 84 žymūs amerikiečiai, — mokslininkai, visuomenininkai, darbo unijų vadovai, — parašė prezidentui Trumanui laišką, kuriame reikalauja, kad jis neginkluotų Vokietijos, nes tai reikštų nelaimę mūsų kraštui ir pasauliui.

Laišką pasiuntė American Peace Crusade, organizacija, besirūpinanti kova už taiką.

Laiške sakoma, jog Vokietijos ginklavimas ir iš naujo sufašistinimas, sunacinimas yra baisus dalykas, gi tai yra nutarta daryti Lisabono konferencijoje, kuriai vadovavo mūsų valstybės departmentas, Mr. Achesonas.

Kiekvienam aišku, toliau nurodoma, jog Vokietijos apginklavimas tuojau po pirmojo pasaulinio karo privedė tą kraštą prie genocido ir antrojo pasaulinio karo.

Laiško siuntėjai sako, jog vienintėlis ir teisingas kelias pasaulyj taikai išlaikyti yra penkių didžiųjų valstybių konferencija, kurioje būtų galima išspręsti ne tik Vokietijos ateitis, o ir kiti visi nesusipratimai, kurie grąsina pasaulinei taikai.

Po laišku, kaip sakėme, pasirašė daugybė žymių amerikiečių, jų tarpe Dr. Robert Morss Lovett, buvęs valdinis sekretorius Virgin Saloms; Dr. W. E. B. DuBois, žymus mokslininkas, istorikas ir rašytojas; vyskupas Arthur W. Moulton; Dr. Clementina J. Paolone, ir kiti.

American Peace Crusade praneša, **jog šiu metų balandžio 1 d. Washingtone yra šaukiama viso krašto taikų mylinčių žmonių konvencija - suvažiavimas, kur dalyvaus ne vienas ir po laišku pasirašiusiųjų.**

Kinai kaltina jankius už ligų bakterijų mėtymą Kinijon

Tokio, kovo 7.— Kinijos radijas kaltino Amerikos lakūnus, kad jie per 23 paskutines dienas skraidę per Mandžūrijos pasienį ruožtą 68 sykius; apšaudę, bombardavę gyvenamąsias vietas ir mėtę blusas bei kitus vabzdžius, apkrėstus bakterijomis tokių pavojingų ligų, kaip cholera, tifas ir juodasis maras.

Kinijos radijas sakė, bakterijomis apkrėstas brudas buvo mėtomas dėžėse, kurios krisdamos ant žemės prakiūra.

(Amerikonų komandierius gen. Ridgway ir valstybės sekretorius Achesonas atmetė tuos kaltinimus kaip "klaidingus bei melagingus.")

Phil Frankfeld išmestas iš komunistų partijos

Baltimore, Md. — Vietos Jungtinių Valstijų Komunistų Partijos organizacija praneša, kad iš Komunistų Partijos tapo pašalintas Phil Frankfeld, buvęs čionai atsakingas veikėjas, taipgi per tūlą laiką ėjęs atsakingas pareigas Ohio valstijoje.

Phil Frankfeld išmestas dėl sektantiško nusistatymo, dėl nesiskaitymo su partine disciplina ir dėl kai kurių nemoralinių pasielgimų.

Kadangi Phil Frankfeld prieš keletą mėnesių buvo areštuotas, einant Smith aktu ir laukia teismo, tai Komunistų Partijos vadovybė praneša, kad ji, jei Frankfeld bus teisiamas, visvien jį gins.

Manchester, Anglija. — Busui atsimušus tvoron, užmušta 4 vaikai buse.

10,000 nacių oficierių būsią kviečiami Amerikon lavintis

Roma. — Jungtinės Valstijos kvies 10,000 buvusių Hitlerio oficierių atvykti specialiai lavintis po Amerikos karininkų komanda, kaip rašo italų laikraščio Il Corriere della Sera korespondentas iš Washingtono.

Korespondentas sako taipgi patyręs, jog John McCloy, aukštasis Amerikos komisionierius Vokietijai, tarėsi su vakarų Vokietijos premjeru Adenauer'iu apie tų nacių siuntimą Amerikon lavintis.

Sako, numuš kainas

Maskva. — Čia yra spėjama, jog neužilgo, šį mėnesį, Tarybų Sąjungos vyriausybė numuš naudojamiems produktams kainas.

Jei taip bus, tai jau bus penktas (po karo) iš eilės kainų numušimas, žymiai lengvinąs šio krašto žmonėms pragyvenimą.

Toronto, Kanada. — Vyriausybės organai skelbia, jog greitu laiku Kanadoje bus sunaikinta 850 karvių, 190 kiaulių ir nemaža avių ryšium su pasireiškusia snukių ir kojų ligos epidemija.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co. ..... 4.00 per six mos.		Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co. ..... $8.00 per year		Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

PADĖTIS LAWRENCE MIESTE

LAWRENCE, MASS., plačiai žinomas Laisvės skaitytojams miestas; plačiai jis žinomas dėl to, kad ten gyvena nemaža lietuvių amerikiečių, kad mūsų uolus korespondentas nuolat apie tą miestą pateikia nemaža ir gerų žinių.

Lawrence miestas šiuo metu gyvena krizę; ten siautėja nedarbas, žiauriai liečiąs darbininkus, žiauriai mušąs ir smulkiuosius biznierius.

Šiomis dienomis ten lankėsi žymus amerikietis, buvęs kongresmanas Vito Marcantonio. Jis sakė kalbą masiniame darbininkų mitinge; jis siūlė jiems, ką turi daryti gyvenimui pagerinti, depresijai pašalinti.

Marcantonio pasiūlė programą,—tarp kitko:

Pašalinti karinę ekonomiją ir grįžti prie taikos ekonomijos,—gaminti taikai, o ne karui.

Pradėti prekybą su visais kraštais.

Visi darbininkai privalo apsivienyti tiems reikalavimams gyveniman įvykdyti.

Tuojau vyriausybė privalo parūpinti bedarbiams visuomeninių projektų darbus, taipgi kuogreičiausiai turi būti teikiama didesnė bedarbiams pašalpa.

Darbininkai jau dabar privalo pradėti galvoti apie turėjimą savo politinės partijos; jie privalo įsisąmoninti tuo, būtent, faktu: kol neturės savo partijos, stojančios už taiką, juos slopins partijos, stojančios už karą.

Įdomus buvo šis Marcantonio pasakymas, liečiantis šiandieninę mūsų krašto vyriausybės politiką:

"Mes esame karo stovyj su kiekvienu ir kiekvienas mūs neapkenčia. Kas yra mūsų draugai Azijoje? Čiang Kai-šekas? Jis negalėtų duoti mums net nei čiūingumo. Bet ar galite įsivaizduoti, kas atsitiktų su tekstilių fabrikais čionai, jei mes gyventume taikoje su Kinija, turinčia 475 milijonus gyventojų, kurie su mumis vestų prekybą? Jei taip būtų, tai jums šioje salėje nereikėtų sėdėti ir protestuoti prieš nepakenčiamas gyvenimo sąlygas."

Argi tai ne teisingas pasakymas? Argi tai ne faktas? Ar ties šiuo pasakymu neverta kiekvienam sustoti ir gerai, gerai pagalvoti?

—:—

TAME PAČIAME MIESTE neseniai lankėsi niujorkiškis žurnalistas George Morris. Apsižvalgęs, patyrinėjęs, susipažinęs su blogomis sąlygomis, Mr. Morris sako:

"Laurenčiuje šiandien yra būsimosios depresijos vaizdas,—depresija karo ekonomijoje."

Faktai:

Ayer audinyčia, priklausanti American Woolen kompanijai, kuri seniau samdydavo apie 4,000 darbininkų, visiškai uždaryta ir nėra žinių, kada ji atsidarys.

Tos pačios American Woolen kompanijos Wood Worsted Mill, kur gali dirbti 7,500 darbininkų, šiuo metu tedirba apie 2,000 ir jie dirba valdžios užsakymus.

Arlington Mill (nepriklausomą), kur seniau dirbdavo 6,500 darbininkų, dabar vos biskį tejuda.

Shawsheen dirbtuvė, priklausanti American Woolen kompanijai, kur seniau dirbdavo 2,500 darbininkų, dabar tepalaiko tik keletą šimtų.

Pacific Mill (nepriklausoma) dirba silpnai su keletu šimtų darbininkų.

Mažesnėsės dirbtuvės, kuriose dar veikia, nežino, kas bus rytoj.

Nežiūrint to, praėjusiais metais American Woolen kompanijos pelnai viršijo 10 milijonų dolerių, dėka tam, kad ji buvo gavusi riebius valdžios užsakymus. Minėtos kompanijos prezidentas, Francis W. White, su alga ir kitokiais pridėčkais, praėjusiais metais gavo $132,582. H. Silver, vice-prezidentas, gavo $80,015. Kiti kompanijos viršininkai taipgi gavo riebias algas.

—:—

ŽURNALISTAS nuėjo į kino teatrą pamatyti filmos "Viva Zapata." Buvo šeštadienio povakaris. Teatre buvo mažiau, kaip 50 žmonių; apie 8 val. susirinko biskelį daugiau, bet visvien teatras apytuštis.

Jis vaikščiojo (ir stebėjo) Essex gatve, didžiausia to miesto biznio gatve. Daug krautuvių tuščių; nemaža krautuvių užsidariusių. Tas pats su restoranais.

Biznieriai skundžiasi, klausdami, kas bus? Daug jų stovi ant bankrūto slenkščio.

Žodžiu, Lawrence miestas suparalyžiuotas, smaugiamas depresijos.

—:—

IR TAI, ATSIMINKIME, yra ne tik viename Lawrence mieste. Yra ir kitų miestų, kurie nei kiek negeresnėje būklėje.

Tuomet, kai miestai, dirbą karinius užsakymus, didžiuojasi "gerbūviu," tai miestai, kuriuose nėra karinių užsakymų, raitosi ekonominėje krizėje.

Visuose depresijos paliestuose miestuose komercinė spauda ir abiejų stambiųjų partijų politikieriai ramina žmones: bus geriau, bus geriau; mes padarysime tą, mes atliksime kitą. Bet niekas nieko nedaro, o darbininkai kenčia.

Taigi buvusiojo kongresmano Marcantonio pateikti Lawrenco žmonėms punktai yra pateikti laiku ir dėl jų viso krašto žmonės privalo kovoti, jei nenori, kad visoje šalyje būtų taip, kaip dabar yra Lawrence.

Kristina Stanislovaitienė

Turėjau laimės pažinti Kristiną per daugelį metų. Nuo pat jos jaunų dienų Kristina buvo rimta - rūpestinga, mėgo knygą ir blaivai žiūrėjo į gyvenimo eigą. Buvo linkusi siektis aukštesnio mokslo ir tam turėjo pati rūpintis nuo pat pradžios elementarinės mokyklos. Pradinę ir vidurinę mokyklas Kristina baigė su gerais pasižymėjimais. Gavo stipendiją lankyti universitetą. Baigė Cornell University Home Economics. Tąją mokslo šaką Kristina studijavo ne savo laisva valia, bet turėjo taip būti: mat, stipendantams profesiju šakos yra apribotos, o tėvai neišgalėjo sumokėti mokslo išlaidų.

Į universitetą Kristina išvyko be pinigų, bet su dideliu pasiryžimu: vakarais ir rytais užsidirbo pragyvenimą fakulteto narių butuose, o dienomis lankė klases. Nors ir sunkiose sąlygose mokėsi, bet ir ten jos pasižymėjimai buvo aukšti ir Kristina likosi išrinkta į garbės narių sąrašą — Omicron Nu.

Studijų metu Cornell Universitetete Kristina susipažino su to pat universiteto medicinos skyriaus studentu Jonu Stanislovaičiu, ir jiedu susituokė. Jaunuoliai šeimyninį gyvenimą pradėjo abu be pinigo, be didesnės iš tėvų pusės materialės paramos. Baigus universitetą, Kristina dar studijavo mitybą Presbyterian ligoninėje, vėliaus dirbo New Yorke ir Rochesteryje, kol vyras galutinai pasiruošė medicinos praktikai.

Nauja gyvenimo epocha

Tapusios daktarų žmonomis ir namų šeimininkėmis, daugelis moterų liekasi vien tiktai gaspadinėmis; visuomeninis gyvenimas dažnai joms nesvarbus, bile tiktai ekonominiai jos save skaitto aprūpintomis. Kristina į savo, kaipo daktaro žmonos, padėtį kitaip žiūrėjo, ypač aplinkumoje, kur matėsi visokie trūkumai, o jų prašalinimu niekas nesirūpino. Stanislovaičiai apsigyveno Waterburio priemiestyj Prospect ir pirmiausiai jiems į akį krito sena, laikus atgyvenusi mokykla. Gavus kaimyno pritarimą, Kristina energingai ėmėsi rūpintis pastatymu moderniškos mokyklos, kuria vėliau didžiavosi visa apylinkė. Pabudavojus mokyklą, Kristina per eilę metų buvo tampriai surišta su tos mokyklos tobulinimu ir jos tvarkymu, eidama P. T. A. pirmininkės pareigas, ir nejučiomis Kristina susirišo su įvairia vietos visuomenine veikla.

Kristina Stanislovaitienė

Įgyventoji tradicija, kad moteris, ypač daktaro žmona, apart šeimos židinio, svetur kojos neprivalo iškelti, subyrėjo į šmotelius. Kristina, augindama tris sūnus (ketvirtas mirė vos gimęs), kaipo gaspadinė, vasaros metu iš savo daržo sudeda šimtus bonkų visokių prezervų, kas taipgi paima daug energijos ir laiko, ką dabartinėse sąlygose nedaug moterų daro. Kita geroji Kristinos ypatybė, tai, reikalui prisiėjus, jinai turi pokalbius su valstijos bei miesto aukštais pareigūnais, bet taip pat, reikalui prisiėjus, jinai nesidrovi, atėjus į lietuvių bei kitų tautų pobūvį, prisikišus priejuostę, virtuvėje pagelbėt suruošti gan puošnų ar paprastą banketą. Jos žvilgsniu, negali būt "išrinktųjų" linijos, kožnas sulig išgalės, bile tiktai geram - kiltam tikslui.

Kilus antrajam pasauliniam karui, ypač po atakos ant Perlų Uosto, kožnas blaivai mąstąs žmogus kaupė energiją kovai su fašizmu. Kristina, savame mieste plačiai žinoma kaipo sąžininga ir gabi veikėja, neišvengiamai įsitraukia į darbą už karo laimėjimą. Maži vaikai dar reikalauja motinos atydos, reikia laiką taupyti patiems būtiniausiems darbams. Būdama mitybos specialiste, Kristina paskirta Waterburio miesto maisto skirstymo (food rationing) pirmininke. Vadovauja kelioms mitybos klasėms ir vienu tarpu vadovavo 6 Raudonojo Kryžiaus pirmosios pagalbos teikimo klasėms.

Tapyba-paišyba

Mokslo metu, vėliau pradėjus šeimą auklėti ir visomeniniai darbai Kristinai neleido bent kiek plačiau gilintis į meno-tapybos bei paišybos šaką, nors tam palinkimų turėjo ir buvo pastebėta pirmiau. Tiktai reikalo verčiama, bijodama likti, taip sakant, kitiems našta, Kristina pasimoja daugiau specializuotis meno šakoje. Asmeniniai savo laiške kartą rašė:

"Nuo įtempto per tiek daug metų darbo prižiūrint namus, vaikus ir tarnaujant Amerikos lietuviškai ir kitų tautų visuomenei, suardžiau sveikatą. Negaliu daugiau taip veikti; turiu ieškot užsiėmimo, kuris leistų ramiau, be tokio nervų įtempimo darbuotis. Man neįmanoma rankas susidėjus ramiai namie sėdėti. Įsirašiau į Waterbury Art School, pradėjau domėtis menu-tapyba; pasirodo, turiu palinkimo."

Taip, palinkimo būta stipraus. Bėgyje tiktai poros metų Kristina pajėgė sukurti gražų kiekį kūrinių—gamtovaizdžių, portretų ir kitokių vaizdų. Ypač jos vaizduojamos gėlės, vaisiai ir daržovės žiūrovų akį traukia. Connecticut valstijos Artists and Writers parodoje, Bethlehem mieste, Kristinos net du kūriniai buvo premijuoti. Keliose lietuvių kolonijose dalyviai jau turėjo progos pasigrožėti jos kūriniais ir iš jos lūpų kiek plačiau susipažinti su tapyba. Kas jau matė Stanislovaitienės kūrinius, jai linki ir tikisi gražios ateities.

Waterburio pažangūs lietuviai, giliai vertindami jos visuomeninį darbą, Kristinai ruošia šaunų gimtadienio banketą, kuriame su dainomis ir linkėjimais pagerbs savo užsitarnavusią bendradarbę.

Banketas įvyks kovo 15 d., 8 val. vak., 103 Green St.

K. Petrikienė

Laiškas Redakcijai

Draugai:

Vasario 17 d., rodos, buvau gana sveikas ir geram ūpe. Buvau užėjęs kluban, bet, grįžtant namo, labai susirgau.

Vasario 18 - tą dieną, pas mane į stubą pašaukė daktarą, kuris pripažino, kad sergu pneumonia. Vėliau, už savaitės laiko, susidarė kitos komplikacijos, netekau kalbos ant poros dienų, negalėjau ištart žodžius, kaip reikėjo.

Šiandien, kovo 2 d., rodosi, pradėjau geriau jaustis. Atlankė tą pačią dieną draugai Adomas Lukoševičius, A. Skairus, Adomas Gudaitis ir B. Makutėnienė.

Iš mano brolio sužinojau, kad susirgo draugas Petras Vaičionis, Cranford, N. J.

Na, tai laikinai negalėsiu rašinėt mano mylimam laikraščiui. Viso labo visiems laisviečiams ir iki linksmo pasimatymo.

Jūsų **Dom. Krutis**

Kas Ką Rašo ir Sako

KANADOS PLIENAS IR VYRIAUSYBĖ

Kanadiškis Liaudies Balsas rašo:

Kvebeko seimelyje buvo iškelta viršun, kad Kvebeko provincijos valdžia su premjeru Duplessiu priešakyje parduoda Amerikos plieno baronams Kvebeko geležies rūdą po 1 centą už toną. Per 20 metų Kvebekas gaus po $100,000 į metus, nors geležies rūdos iškasama po 20,000,000 tonų. Reiškia, išpuls tik po ½ cento už toną, jeigu iškasimas padvigubės.

Kaip žinia, perkant geležį iš Jungtinių Valstijų, reikia mokėti jau po $80 už toną. Daleiskime, kad iškasimas, nuvežimas ir perliejimas kainuoja, vistik ne tiek daug. Mes negalime pasakyti, kiek pagaminimas tonos geležies atsieina, bet esame tikri, kad nei pusės nekainuoja. Taigi, plieno baronai kraunasi didelius pelnus.

Lavalio universiteto profesoriai turi planą, kurs parodo, kad geležies liejykla galėtų būti pastatyta Kvebeko provincijoj. Ji galėtų pagaminti po 5,000,000 tonų geležies per metus. Provincija galėtų gauti už tą geležį $400,000,000, parūpintų darbo dešimtims tūkstančių darbininkų. Dabar ji gaus tik $100,000 į metus.

Tas parodo, kad ir mūsų valdonai nedaug skiriasi nuo Irano, Saudi Arabijos ir kitų pusiau kolojininių šalių valdonų, kurie pusdykiai parduoda aliejų kitoms šalims.

ISTORIJA IR ISTORIKAI

Chicagos kunigų Drauge tūlas V. Bgd. susidomėjo lietuvių tautos istorija. Jis mano, jog Lietuvos istorijos reikalas yra skylėtas, vadinas, nepilnas. To rašytojo žodžiais:

Jeigu lietuvių kalba yra užkariavusi sau deramą vietą tarptautiniame mokslo pasaulyje, tai to negalima pasakyti apie lietuvių tautos praeitį. Net priešingai: jeigu lietuvių kalba iš amžių glūdumos ateina iki šiai dienai kaip gyvas, nepertrauktas ir tiesiog galingas faktas, tai lietuvių tautos istorija yra daugiau negu skylėta. Mūsų istorinė sąmonė yra vis kažkokių jėgų pertraukiama. Ir šiandien mes tesugebame domėtis vienu kitu mūsų tautos gyvenimo laikotarpiu. Mes gerai pažįstame Vytauto Didžiojo laikus; mes domimės ta mūsų tautos istorija, kuri prasidėjo nuo Valančiaus laikų. Pereitais metais mes atradome dar vieną mūsų istorijos epopeją, būtent: Mindaugo laikus. Tai bemaž ko ir viskas. Didelė nežinia supa mūsų tautos praeitį per visą pirmąjį krikščioniškosios eros tūkstantmetį. Nedaug žinome apie mūsų praeitį ir po Liublino unijos. Ir jei ne galingas lietuvių kalbos senumo faktas, mes net nedrįstume galvoti apie senąją mūsų tautos praeitį. Galingasis mūsų kalbos senumo faktas sujungia sutrūkinėjusią mūsų tautos tolydinio gyvenimo sąmonę. Ši grėsmė yra perdaug nuolatinė lietuvių tautai.

Mes galime pridėti tiek: Vytauto laikai nėra lietuviui gerai pažįstami, nes jie ligišiolinėse, ypatingai "oficialinėse" istorijose buvo šališkai parašyti. Mindaugo laikai taipgi yra užvilkti ant klerikalinio kurpalio; ne objektyvūs, jie iškraipyti.

Apskritai, geros pilnos lietuvių tautos istorijos mes neturime. Jos neparašys dipukai, neparašys ir jų "Lituanistikos institutas." Ją tegalės parašyti ir išleisti tik dabartinės Lietuvos mokslininkai - istorikai.

Prisiminkime tokius istorinius etapus, kaip kryžiaus karus prieš Lietuvą ir popiežių rolę juose. Kas tai geriau nušvietė, jei ne šių dienų Lietuvos istorikas, prof. Povilas Pakarklis? Jo knyga, "Popiežiai ir lietuvių tauta" — nepavaduojamas faktų šaltinis apie anąjį, svarbųjį lietuvių tautai laikotarpį.

Tikėkime, jog ir lietuvių tautos istorija pasirodys Lietuvoje neužilgo ir ji padengs tas visas spragas, kurias mini Draugo rašytojas.

Lituanistikos institute, kiek mums žinoma, yra tokių "istorikų," kurie nei vieno sakinio negalėtų pasakyti objektyviai. Tai ko gero kas gali iš jų tikėtis?

Žinios Laisvės Reikalais

Ne tik vyrai, bet ir moterys brangina savo dienraštį ir gina jį nuo kryžiuočių užpuolimo. Gerb. C. Anskis LDS 1 kuopos susirinkime įteikė penkinę ir sako: **"Aš sirgau laike Laisvės banketo, tai man dovanotina, kad jame nebuvau. Bet mano žmona buvo sveika, o bankete nebuvo, tai ji už tą apsileidimą užsimoka $5.00."** Ir dar Anskis pareiškė: **"Prasidėjus dešimties tūkstančių vajui, duosime ir vėl."**

Tame pačiame susirinkime ir Mrs. K. Sukackienė, williamsburgietė, įteikė penkinę Laisvės reikalams, nusiskųsdama: **"Nebuvau Laisvės bankete, tai jaučiuosi prasikaltusi, dabar atsiteisiu."**

Teisingi žmonės savo nusidėjimus atpildo be išpažinčių. Ne visada galima būti, kur reikia ir kur norėtum. Tačiau gražu, kad mokama visuomeninius reikalus statyti taip lygiai svarbiais, kaip ir būtiniausius savo gyvenimo reikalus. Aukščiau paduoti žodžiai gerų Laisvės patrijotų liudija jų aiškų supratimą visuomeninių reikalų ir branginimą apšvietos.

Jau dauguma Laisvės skaitytojų atsinaujindami prenumeratą prisiunčia dešimtinę, pabrėždami: **$7.00 už Laisvės prenumeratą ir $3.00 auka Laisvei. Kai kurie išmeta ir stambesnių dovanų.** Šiuom kartu tais geradariais yra:

Alfonsas Skirmontas, Montello, Mass.	$10.00
Julė Anskienė, Brooklyn, N. Y.	5.00
K. Sukackienė, Brooklyn, N. Y.	5.00
I. Klevinskas, Scranton, Pa.	3.00
J. Aleksaitis, Essex, Conn.	3.00
M. Dobinis, Brooklyn, N. Y.	3.00
Chas. Brown, Brooklyn, N. Y.	3.00
J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.	3.00
Mike Puskus, Philadelphia, Pa.	3.00
Ig. Krivickas, Baltimore, Md.	3.00
J. Pakutka, Waterville, Conn.	3.00
J. Vaicekauskas, Binghamton, N. Y.	1.00

Reikšdami širdingą padėką už taip gražią finansinę paramą tiems, kurių vardai aukščiau išspausdinti, norime priminti ir kitiems, kad infliacija labai spaudžia dienraštį ir finansinė parama labai yra reikalinga.

Vis norisi priminti, kad gavimas naujų skaitytojų yra labai svarbus reikalas. Sueigų įvyksta, nereikia pamiršti pakalbinti žmones užsisakyti Laisvę.

Laisvės Administracija

Naujai paskirtas kainų stabilizatorius Ellis G. Arnall. Jis aiškina spaudos korespondentams, ką jis mano veikti dėl kainų stabilizacijos. Bet tuo tarpu kainos ir vėl pašoko aukštyn.

LITERATŪRA IR MENAS

GYVENIMAS EINA TOLIAU

1951 metai buvo labai reikšmingi lietuvių tautos tolesnio gyvenimo vystymesi, jos ekonominių ir kultūrinių jėgų augime.

Lietuvių tautos, gyvenančios tarybinį gyvenimą, kultūra reiškiasi labai plačiai. Mūsų mokslininkų darbai, rašytojų, dailininkų, kompozitorių nauji kūriniai, milžiniškas švietimo tinklas, labai gausi spauda, platus kino, teatrų ir radio transliacijos tinklas respublikoje, vis didėjanti krašto elektrifikacija — visa tai kelia ir ugdo mūsų tautos kultūrą, į aukštesnį lygį stato visą mūsų visuomenę.

Štai pernai prie Šešupės, prie Dovinės, prie Virvytės, prie Aukštaičių Šventosios, prie Anykštos buvo pastatyta keliolika hidroelektros stočių, kurios nušvietė mūsu kolūkius. Elektros šviesa ne tik kaimiečių namuose, bet su jos pagalba melžiamos karvės, kerpamos avys, paruošiamas gyvuliams pašaras. Ne tik jaunimas, bet ir senieji žmonės mielai vakarais susirenka skaityklose, klausosi radijo, skaito knygas ir žurnalus. Tai didžiausios reikšmės šuolis pirmyn keliant lietuvių tautos kultūrą.

Pernai įvairiose Lietuvos vietose įvyko nemažai tokių dalykų kaip knygų skaitytojų konferencijos. Seniau niekas apie tokias konferencijas ir negalvojo, nes knyga buvo iš viso labai retas svečias kaime. Kaip žinia, net mūsų inteligentai ir tie retai naujas knygas įsigydavo. Dabar lietuviška knyga lygiai gausiai paplitusi mieste kaip ir kaime. Štai 1951 m. rudenį Mokslų akademijos Lietuvių literatūros institutas Joniškio rajone surengė net savo išvažiuojamąją sesiją, kurios metu buvo išnagrinėti T. Tilvyčio ir A. Guzevičiaus naujieji kūriniai. Įdomiausia buvo tai, kad šioje mokslinėje sesijoje dalyvavo keliolika Joniškio rajono kolūkiečių su savo pranešimais apie mūsų literatūros pažangą, o taip pat ir apie kai kuriuos trūkumus.

1951 m. gruodžio mėnesio antroje pusėje įvyko Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos sesija, kuri svarstė kultūros vystymosi respublikoje klausimą. Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotojas K. Preikšas savo pranešime ir visa eilė deputatų savo pasisakymuose pabrėžė nepaprastai išaugusį lietuvių tautos kultūrinį pakilimą. Ypatingai gausiai naujajame kaime išbujojo meninė saviveikla: liaudes chorai, tautinių šokių rateliai, saviveikliniai teatrai, kanklių ir kitokie orkestrai, sporto rateliai.

Jeigu buržuazijai valdant Lietuvą buvo bandoma kultūrą matuoti pagal priėmimus damų salonuose, tai šiandien mes kultūrą matuojame pagal tai, kiek kultūriniu atžvilgiu pakilo visa mūsų liaudis: valstiečiai, darbininkai, jau nekalbant, žinoma, apie inteligentiją, kuri šiuo metu Lietuvoje tapo gausesnė, negu bet kada anksčiau.

Žymų žingsnį pirmyn nuėjo mūsų rašytojai. Kaip žinoma, 1951 m. buvo paskirtos stalininės premijos T. Tilvyčiui už poemą "Usnynė" ir A. Guzevičiui už romaną "Kalvio Ignoto teisybė." Tai buvo didžiausios reikšmės lietuvių literatūros pripažinimas.

A. Guzevičius įtemptai dirba ir toliau, rašydamas romaną "Broliai." Ir štai prieš pat 1951 m. pabaigą pasirodė šio romano pirmosios dalys, maždaug 570 puslapių dydžio. Trečioji romano dalis tebebaigiama rašyti ir išeis šių metu pradžioje. Teofilis Tilvytis 1951 m. išleido savo naujų kūrinių rinkinį "Sonetai apie laimę," kurie sudomino skaitančiąją visuomenę.

Lietuvių literatūroje pasirodė tokie reikšmingi kūriniai, kaip Tarybų Sąjungos didvyrio B. Urbonavičiaus meniškai parašytų atsiminimų knyga apie lietuvių kovas Didžiojo Tėvynės karo frontuose.

Visa eilė rašytojų nemaža sukūrė vaikams ir jaunimui. L. Janušytė parašė apysaką iš moksleivių gyvenimo "Žalioji šeima" ir dvi pjeses jaunimui: "Mes ne dú ir ne trys" ir "Būk pasiruošęs." Poetas V. Mozūriūnas, kuris neseniai ėmė domėtis ir proza, parašė ir išleido vaikams apsakymų rinkinį "Laužai prie upės." H. Korsakienė išleido vaikams apsakymų rinkinį "Dovana." Jaunas rašytojas P. Baltrūnas išleido vaikams apsakymų rinkinį "Berniukai iš mėlynojo vasarnamio" ir kt. Be to, Valstybinė grožinės literatūros leidykla išleido puošnią ir turiningą rinktinės literatūros knygą jaunimui. Su naujais poezijos rinkiniais jauniesiems skaitytojams 1951 m. pasirodė E. Mieželaitis, V. Reimeris, A. Matutis, K. Kubilinskas.

Į lietuvių tarybinę literatūrą ateina didelis būrys jaunų pradedančiu rašytoju, kuriems sparčiau augti padeda tiek Rašytoju sąjunga, tiek ir kitos organizacijos. 1951 m. pavasarį Vilniuje buvo suruoštas antrasis respublikinis jaunųjų rašytoju pasitarimas, kuriame dalyvavo apie 80 jaunų rašytojų. 1951 m. iš tų rašytojų į Rašytojų sąjungą nariais jau priimta V. Radaitis, A. Baltrūnas, Alf. Bieliauskas ir V. Lukinskas.

Lietuviu rašytoju 1951 m. dirbo prie tokių kūrinių, kurie pasirodys 1952 m. Štai, rašytojai A. Gricius, J. Baltušis ir J. Marcinkevičius rašo naujas pjeses, kurios bus pastatytos teatruose šiais metais. Be to, šių trijų rašytojų išeis naujų prozos kūrinių knygos. Mūsų klasikas A. Vienuolis ruošiasi parašyti naują prozos knygą, vaizduojančią praeitį. Rašytoja J. Simonaitytė, kuri neseniai baigė galutinai suredaguoti savo naują romaną "Pikčiurnienė," dabar ėmėsi naujo romano rašymo iš kolūkiečių ir žvejų gyvenimo. J. Paukštelis, kurio nauja pjesė "Audra ateina" turėjo puiku pasisekimą, dabar rašo stambią apysaką apie tarybinių tautų draugystę.

Naujų ir reikšmingų kūrybos laimėjimų yra pasiekę dailininkai ir kompozitoriai. Kompozitoriai Račiūnas ir Klenickis parašė muziką naujoms lietuviškoms operoms, o kompozitorius Bielazaras parašė pirmą lietuvišką tarybinę operetę "Auksinės marios" (pagal L. Janušytės libretto). Kompozitorius Juzeliūnas rašo naują lietuvišką baletą. Visa eilė kompozitorių, jų tarpe Karosas, Vainiūnas, Kaveckas, parašė stambesnius simfoninius kūrinius. Be to, mūsų kompozitoriai parašė didelį skaičių masinių dainų liaudies chorams, kurios išleidžiamos atskirais rinkiniais.

Tarybų Lietuvos dailininkų darbuose žymią vietą užima skulptūra. Kaip žinoma, skulptoriui Aleksandravičiui buvo suteikta stalininė premija už Žemaitės skulptūrą. Nuostabiai puikias skulptūras mūsų dailininkai padarė tiltui per Nerį Vilniuje. Tai — monumentalinės grupės ,vaizduojančios kovą ir pokarinio atstatymo darbus.

Vienas iš seniausių Lietuvos dailininkų Žmuidzinavičius savo kūrinių individualinę parodą suruošė Maskvoje. Dailininko realistiniai paveikslai susilaukė didelio maskviečių susidomėjimo.

Daug, labai daug lietuvių tauta pasiekė 1951 m. visose gyvenimo srityse, jų tarpe ir kultūros srityje. Bet yra viena sritis, kurioje visa mūsų tauta alsuoja vienu alsavimu, gyvena vienu troškimu, tai — taika. Troškimas išsaugoti taiką, atiduoti savo darbą, savo kūrybą taikos gyvenimo reikalui plaka kiekvieno mūsų tautos žmogaus širdyje. Kai vyko kampanija dėl pasirašymo po kreipimusi dėl Taikos Pakto sudarymo tarp penkių didžiųjų valstybių, Lietuvoje neatsirado tokio žmogaus, kuris nebūtų padėjęs savo parašo.

J. Šimkus.

Meniškos žinelės

OPERA "RIGOLETTO"

Kovo 16 dieną Liberty Auditorijoje, Richmond Hill, N. Y., bus perstatyta šauni opera "Rigoletto."

Tenka manyti, jog ši opera turės nemažesnio pasisekimo, kaip praėjusiais metais šioje pačioje auditorijoje turėjo "La Traviata." Tuomet buvo daug žmonių ir visi didžiai gėrėjosi gražia opera, gerais aktoriais, puikiais dainininkais, —pasidžiaugs ir tie, kurie atvyks pamatyti "Rigoletto," kurią sukūrė tas pats kompozitorius Verdi.

Didžiojo Niūjorko apylinkės lietuvių visuomenė prašoma atsilankyti.

BROOKLYNO LIAUDIES TEATRE

Brooklyno Lietuvių Liaudies Teatras buvo manęs suvaidinti pavasarį kokį nors veikalą. Išrinkta veikalui surasti komisija iš E. Mizarienės, N. Buknienės ir L. Kavaliauskaitės. Komisija parinko A. Čechovo "Dėdę Vania," — gražią, klasikinę dramą.

Kovo 4 dieną susirinko apie desėtkas Liaudies Teatro narių ir čia išklausė komisijos pranešimą. Čia pat buvo "Dėdė Vania" perskaitytas; daugumai drama labai patiko. Visi sutiko, jog Liaudies Teatras turi užtenkamai gerų aktorių, kurie galėtų veikalą suvaidinti. Deja, nėra režisieriaus. Taigi dalykas paliktas komisijai: jei suras režisierių, lai ji tuojau verbuoja aktorius ir lai veikalą stato. Jei ne . . .

Veikalas galėtų būti pastatytas gegužės mėn. pabaigoje.

REFERATAS APIE LEONARDĄ da VINČĮ

Kovo 23 d. Lietuvių Kultūrinio Centro patalpose, Richmond Hill, N. Y., LMS III-čioji apskritis ruošia paskaitą apie Leonardą da Vinčį, nuo kurio gimimo šiemet sukanka 500 metų.

Referatą skaitys Rojus Mizara.

Leonardas da Vinči — vienas žymiausiųjų pasaulio mokslininkų ir menininkų.

Su jo gyvenimu ir darbais turėtų susipažinti kiekvienas.

Kritika kritikams

Jau yra žinoma, kad kiekvienas mūsų vaidinimas, kiekvienas pasirodymas scenoje yra kritikuojamas per spaudą. Po kiekvieno vaidinimo tilpsta dideli straipsniai su kritikomis mūsų dienraščiuose "Laisvėje" ir "Vilnyje." Tokias kritikas rašo vieni iš pavydo, kad ne jų grupė vaidina, antri keršindami už kokius nors susipykimus, treti norėdami pasirodyt, kad jie daugiau žino už vaidintojus, ketvirti gal ir su gerais norais, ir taip toliau. Bet, ot, kokiais jie sumetimais nerašytų, jiems visiems prisieina pasakyti, kad jie per spaudą kritikas rašydami labai daug kenkia mūsų teatrališkai saviveiklai. Jie tiesiog smaugte smaugia mūsų teatrininkų veikimą. Ir štai kodėl: Kada kritikas pakritikuoja aktorių per spaudą, tai aktorius neina kitą sykį vaidint. Ir nors jam ir sakai, kad kritika buvo gera, draugiška, bet jis vis tiek neima daugiau rolės ir gana, sakydamas, kad jis nenori, kad kas jo vardą žemintų per spaudą. O jeigu gi būna aktorius ne visai teisingai pakritikuotas, tai jau neprisileidžia nei kalbėt. Ir dar kritikai dažnai kritikuoja ir režisierių, patį teatro organizatorių. Tai, kai režisieriui reikia verbuot aktorius veikalo vaidinimui, tai būna tikra bėda. Nes tada aktoriai sako: "Kam tu čia prašinėji mus? Žiūrėk, ką "Laisvė" ant tavęs rašo!" Ir, žinoma, jiems pritaria jų pačios, vaikai, broliai ,draugai ir kiti. Ir, ot, dėl to trukdosi ir labai daug nukenčia mūsų teatro veikla.

Kalbant apie kritikas, kyla šitas klausimas. Ar yra reikalas kritikuot mūsų savanorius aktorius per spaudą, ar ne? Atsakymas — ne. Ir koks čia dabar per reikalas pasisakyt, paskelbt laikraščio skaitytojams arba kitų miestų menininkams, kad, ot, pavyzdžiui, mes, brooklyniečiai, darom klaidas vaidindami veikalus? Juk mes galim išsikritikuot, ištaisyt tas klaidas savo teatrų susirinkimuose arba praktikose. Kritikuot per spaudą galima tokius aktorius, kurie dirba už algą, kurie vaidina kasdien, kuriems yra visi parankumai, visi įtaisymai, visas laikas ir tt. Tokie gi turi gyvent veikalų charakteriuose. Ir kurie to nepadaro, būna kritikuojami per spaudą be baimės, nes jie negali pabėgt, jų pragyvenimas prie to verčia. Bet ką kalbėt apie mūsų saviveiklos aktorius, kurie užsidirba sau duoną dirbtuvėse ir kurie vargais negalais priprašyti ateina keletą sykių į praktikas ir vaidina, klausydami, ką jiems suflioris sako. O po vaidinimo, tai jau, žiūrėk, kritikas juos ir "akėja." Tokių aktorių kritikavimas, tai išeina taip, kaip kad kritikuotum kūdikius, kurie dar nemoka kalbėt, kodėl jie nekalba.

Beje, mūsų kritikai, kritikuodami mūsų vadinimus, nori kad mūsų vaidinimai išeitų taip, kaip Hollywoodo. Bet jie nepagalvoja, kad pas mus nėra nei aktorių, kokių reikia, nei kostiumų, nei scenerijų, nei pinigų, nei laiko, o pas Hollywoodo vaidintojus visko pilna. Ir dar reikia suprast, kad vaidinimai tada išeina gerai, kada vaidina juos kasdieną, kada aktoriai gerai pripranta, o ne taip, kaip kad pas mus — suvaidinai sykį ir nebėr. Antra, gi mūsų didžiuma teatrininkų supranta mūsų teatrų reikalingumą, kad su jais prisidėt prie mūsų darbininkiško judėjimo, o ne kad pasivyt Hollywoodą. Taigi ir čia vaidintojų tiesa, o ne kritikų. Nors, žinoma, nereikia suprast, kad mokytis nereikia. Mokytis reikia ir stengtis atlikt kuogeriausia.

Šitą straipsnelį po antgalviu "Kritika kritikams" rašau iš savo paties ilgų metų patyrimo. Man, mat, kasmet režisuojant veikalus, prisiėjo daug sykių verbuot, mokyt aktorius vaidinimams ir kitokius reikalus turėt su jais. Ir aš tikiu, jei kritikai būtų turėję tiek reikalų su vaidintojais, kaip kad aš, tai jie, vieton juos kritikuoti, tik džiaugtųsi jų atliktu darbu.

Beje, mūsų šių dienų kritikai, pirm negu jie paima plunksną kritikos rašymui, turėtų gerai pagalvot, kokios spėkos randasi mūsų teatrališkam darbui, koks padėjimas apylinkėje, koks turtas tos grupės, kuri vaidina, koks padėjimas arba politika pasaulyje ir taip toliau. Ir jeigu tą viską kritikas apsvarstytų, tai jis nedrįstų rašyti aštrią kritiką, bet parašytų švelnų, draugišką straipsnelį, simpatizuodamas vaidintojams.

Jonas Juška.

LAISVĖS REDAKCIJOS PASTABA.--- Negalima sutikti su J. Juškos samprotavimais. Kritika, draugiška kritika, bešališka kritika bei pastabos aktoriams, kaip ir kiekvienam kitam veikėjui, tegali tik padėti žengti pirmyn, daugiau mokytis, toliau siektis, lavintis. Per virš 60 metų, kai Amerikos lietuvių scenoje buvo pradėti ruošti spektakliai, koncertai, spaudoje nuolat buvo daromos pastabos apie tai, kas atlikta geriau, kas blogiau. Tai padėjo scenos mėgėjams progresuoti. Kiekvienas juk mokosi iš paklaidų, nežiūrint, ar jis vaidina, ar jis sako prakalbas, ar jis dainuoja. Spaudos pareiga tai aprašyti: kas gera, —pagirti, kas bloga — draugiškai, gražiai pakritikuoti, kad ateityj būtų atlikta geriau. Ligi šiol mums niekur neteko matyti išstojimo prieš kritiką.

J. Juška sako, jog tie aktoriai, kurie tampa pakritikuoti spaudoje, "nenori, kad kas jo vardą žemintų per spaudą." Jeigu yra tokių, tai jie neverti aktoriaus pavadinimo, nes padarymas pastabos apie tą ar kitą veiksmą, asmens nepažemina ir nepažemins. Be to, galima aktoriui padaryti pastabų, net neminint jo vardo ir pavardės.

Kas gi iš mūsų meninės veiklos pasiliktų, jei mūsų spauda, vadovaudamasi J. Juškos patarimais, nieko daugiau nedarytų, kaip tik viską girtų, — girtų prieš vaidinimą, girtų po vaidinimo? Tuomet nieko neišeitų. Mūsų spauda pasiliktų tuščia, bevertė, beprasmė. Tad mes manome, jog kritiškos pastabos — draugiškos, konstruktyvės pastabos, — turėtų būti dažnai padarytos mūsų spektakliams, mūsų koncertams, mūsų visokioms pramogoms, reikalingoms pastabų.

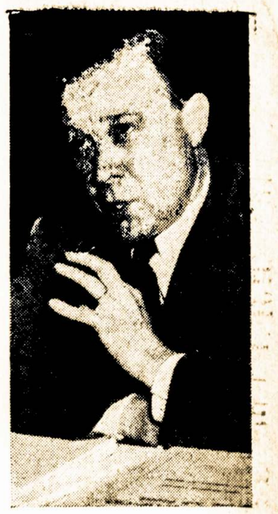

Automobilistų unijos prezidentas Walter P. Reuter. Jis kalba Senato finansinėje komisijoje, kuri svarsto senatoriaus Moody bilių už suteikimą iš darbo išmestiems darbininkams pridedamų pašalpų.

To ženklelio pasirodymas spaudoje liūdija, kad jau prasidėjo Amerikos Raudonojo Kryžiaus kampanija sukelti po visą šalį — 85 milijonus dolerių. Iš New Yorko miesto gyventojų tikisi gauti $6,700,000.

Hartford, Conn.

Aplankiau O. Šilkienę, kuri sirguliuoja, bet jau povaliai eina geryn. Ji skundėsi, jog jai tekę sirguliavimo laike atitrūkti nuo Laisvės Choro pamokų. Ir net buvo susirūpinusi, kaip reikės jai vaidinti "Tetos Turtai" 9 d. kovo New Havene.

Ji labai mylėtų dalyvauti ir pagerbimui d. K. Stanislovaitienės bankete Waterbury 15 d. kovo. Linkime Onai greitai susveikti.

Pas juos dažinota, kaip rūpestingai Laisvės Choro duetistai ruošiasi bankete melodingai padainuoti, t.y. Wilma Hollis, Grace Gailen ir John Kiškūnas. Daug esa žadančių vykti į Waterbury pabaliavoti ir tai nenuilstančiai artistei, menininkei palinkėti laimės josios darbuotėje.

Laisvės Koresp.

Waterbury, Conn.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

LLD 28 kuopos susirinkimas įvyko vasario 13 d. Buvo rinkimas kuopos valdybos. Valdyba pasiliko ta pati, tik užrašų raštininkas atsisakė toliau eiti pareigas, tai jo vieton išrinktas V. Krasnickas.

Finansų sekretorius raportavo, kad dar keli draugai yra nepasimokėję duoklių. Malonėkite pasimokėti.

Skaitytas laiškas nuo Civilinių Teisių Gynimo Komiteto. Draugai tam reikalui paaukavo $11.

Nutarta paminėti Tarptautinę Moterų Dieną, kuri įvyks kovo 12 d., 103 Svetainėje, 8 val. vakare. Draugės ir draugai, nepamirškite to vakaro. Turėsime užkandžių. Taipgi bus gera kalbėtoja. Įžanga veltui.

—o—

Kovo 15 d. įvyks Kristinos Stanislovaitienės gimtadienio vakarienė. Taipgi atsibus 103 Svetainėje. Apie šitą parengimą buvo daug rašyta. Komisija deda visas pastangas, kad parengimas būtų pasekmingas. Kurie dalyvausite, būsite patenkinti, nes bus ir meninė programa ir kiti įvairumai.

—o—

Balandžio 27 d. Hartfordo menininkai suvaidins veikalą "Tetos Turtai." Toje pačioje 103 Svetainėje. Lošimas bus po pietų, todėl bus gera proga iš toliau atvažiuoti ir perstatymą pamatyti.

Veikalas juokingas, lošėjai geri. Kurie matėte kartą, tikiu, kad norėsite pamatyti ir antrą sykį Waterburyje.

28 Kuop. Koresp.

HAVANA, CUBA

Paukščiai lekia į pietus rudenį, o aš tai nors su varnomis atklydau viduržiemį.

Į Cubą atvykau vasario pradžioje pažiūrėti, ar daug kas pasikeitė nuo 1942 metų, kuomet aš čia gyvenau keletą mėnesių.

Skrendant iš Miami, Fla., pietvakarių link, Atlantas atrodo, lyg mėlynas petelnios (skaurados) dugnas, primėtytas mažų blynelių, paliekant mažus tarpus tarpe vienos kito. Tai Key West salynas, kuriame pylimais ir tiltais tarpsaliuose driekiasi U. S. No. 1 kelias iki Key West salukės, bent 160 mylių nuo Miami.

Palikęs Key West, orlaivis ant pusvalandžio paskęsta skaidrioje dangaus mėlynėje. Atlantas apačioje tamsiai mėlynas, kurio paviršium rėplioja palši debesėliai. Jau ir šiaurinis Cubos pakraštys—Havanos miestas.

Viskas toje pačioje vietoje, kur aš palikau dešimt metų atgal.

Iš oro žiūrint, Havana atrodo taip pat, kaip ji atrodė paskutinį kartą ją paliekant, jei bent išskiriant tai, kad gatvės ir pastatai naujamiesčio nusidriekę daug toliau į laukus ir tolimesnes pajūrio sritis. Dabar miestas giriasi turįs virš milijoną gyventojų. Dešimt metų atgal teturėjęs tik 600,000.

Vaikščiojant ar važinėjant Havanos gatvėmis, jau vaizdai kitoki, negu buvo pirmiau. Naujamiesčio ilgi bulvarai, platūs šaligatviai, puošnūs namai sudaro puikų reginį. Žmonių čia mažai vaikšto. Jie puikiai pasirėdę. Amerikos automobiliai, daugumoje Cadillacs, gatvėmis varsto, lyg lydekos.

Rytinėje dalyje Havana, senmiestyje, jau kitoki vaizdai. Gatvelės siauros. Vargiai jose išsitenka viena eilė automobilių. Šaligatviai tik dviejų pėdų pločio. Pastatai nuolatiniai vienas prie kito sukimšti. Išskiriant priekines duris bei langus, nei šviesa nei oras per niekur kitur neįeina. Tose mizernose senmiesčio landynėse sukimšta Havanos darbo žmonija.

Einant siaurais šaligatviais, susitikęs praeivį, turi į tarpdurį skverbtis, kad prasilenkus. Į gatvę pavojinga nužengti nuo šaligatvio, kadangi nuolatinė srovė automobilių, trokų ir autobusų be pertraukos plaukia. Be perstojimo jie ragais birbina, gadindami nervus ten esančių žmonių.

Havanos senmiestyje dabar taip pat, kaip ir pirmiau, matosi tie patys raukšlėti pageltę veidai. Jie niūrūs, lyg suakmenėję. Juose nesimato jokio entuziazmo ar vilties. Jų visų akyse atspindis skurdo, melancholijos ir betikslio gyvenimo. Bet dabar jų daug daugiau yra, nei jų matėsi dešimt metų atgal.

Gyvenimo reikmenys Havanoje dabar dvigubai kainuoja, nei dešimt metu atgal, o aš nuo vieno lietuvio siuvėjo, su kuriuo susipažinau Cuboje Antrojo pasaulinio karo metu, patyriau, kad žmonių uždarbis pakilo tik 40 nuošimčių.

Naujamiestis, vakarinė dalis Havanos, Vidado, ką reiškia rezidencijos sekciją, randasi garsusis Nacional viešbutis. Ten gyvena turtuoliai ir įvairių šalių diplomatai. Pigiausias vienam žmogui kambarys $18 į dieną. Siekia iki $30. Pietūs $8 paprasti ir $15 geresni. Uniformuotų tarnų būriai. Marmuro pilioriai, karpetais nuklotos grindys svečių salėse. Paauksuoti liktoriai, didžiausios gėlių vazos ir stikluose - veidrodžiuose paskendę šauniais gėrimais nukloti barai ir restoranai.

Nacional viešbutis su palmų gojais ir gėlynais užima bent penketą akrų Meksikos Įlankos pajūrio. Ten jis aptarnauja, sakysim, daugiausia tūkstantį svečių, kadangi jame tėra tik šeši šimtai kambarių. Bet tie milijonai turto, kurie ten sukrauti, atsvers bent dešimties blokų turtą senmiesčio dalyje, kur gyvena apie 50,000 darbo žmonių.

Nuo Nacional viešbučio einant į rytus pajūriu, garsiuoju Melicon bulvaru, daeini į aikštę, kuri susilieja su garsiuoju Prado. Čia randasi daug garsių ispaniškos architektūros pastatų. Čia gražus pastatas kadaise buvo opera, dabar gelžkelių kompanijos raštinės. Rytinėje pusėje Prados maurų (Moors) architektūros didelis pastatas, kitados buvęs sociologijos institutas, dabar vartojamas banko patalpai. Čia randasi ir Cubos prezidento palocius, ir Cubos valdiškieji atstovų rūmai.

Nuo čia ir prasideda skurdo uždanga, per kurią niekas negali matyti minties akimis; kaip sakoma, "viena pusė pasaulio nežino, kaip antroji pusė pasaulio gyvena."

Klajūnas

San Francisco gatvekarių darbininkai laimėjo trijų dienų streiką. Kai streikas ėjo, žmonės automobilius pasistatė miesto centre ant gatvekarių bėgių.

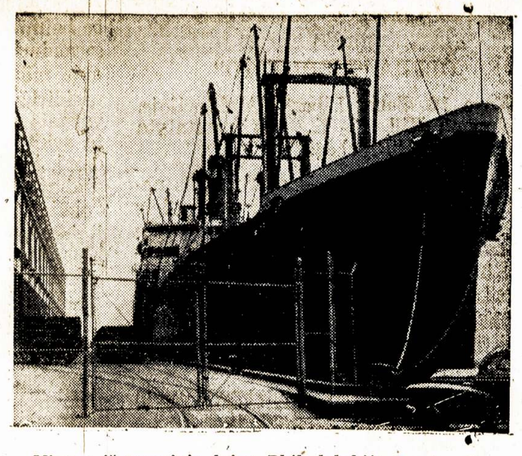

Vienas iš tavorinių laivų Philadelphijos uoste. Organizuoti laivakroviai atsisakė laivus iškrauti, kuomet laivų kompanijos atmetė jų reikalavimą dėl algų pakėlimo.

Laisvė — visų mūsų gyvas reikalas

KAM DABAR SKAMBINA VARPAI

"Aš verkiu, nes garsiai gaudžianti varpai skambina pomirtinę laisvei žodžio, laisvei minties, laisvei organizacijos — skambina ne vien komunistams, bet jūsų laisvei, ir mano laisvei, ir visų mūsų laisvei.

Rytoj jau gal užteks vien to, kad jūs ar aš protestuojame prieš Teisių Biliaus paneigimą . . ."

Ted Tackrey

Tackrey nėra net ir radikalas. Jis redaguoja New Yorke dienraštį "The Compass." Jis betgi toliau permato už daugelį savo kolegų, už daugelį kitų žmonių.

Jis taip rašė, kada New Yorke tapo pasmerkti kalėjiman darbininkų vadai neva už suokalbį prieš valdžią, kuris tačiau ne vien neįrodyta, bet ir nesistengta įrodyti.

Deportavimai yra nuožmiausias būdas žmonių persekiojimo, nes atplėšiami tėvai nuo vaikų, ardomos šeimos, baudžiami ne vien tėvai, bet ir jų vaikai.

Taip sakė Aukščiausiojo Teismo narys Frank Murphy.

Kova prieš deportavimų isteriją yra reikalas visų mūs, kaip ir kova abelnai prieš politinius persekiojimus.

Ir neužtenka vien finansiniai paremti tą kovą.

Reikalinga veikti už atšaukimą Smitho ir McCarran aktų, už išlaikymą Teisių Biliaus.

"Aš veikčiau prieš persekiojimus, bet bijau: mano vaikai gali darbo netekti," dažnai tenka girdėti pasiteisinimus.

Negerai, kad bent kieno vaikai darbo neteks, bet reikia neužmiršti, kad varpai gal skambina ir jūsų vaikų laisvei mirtį.

Pagalios, jei priimsime tą pasiteisinimą, bus galima pateisinti visokis neveiklumas, apsileidimas, kas yra pavojinga visiems lygiai.

New Yorke įsikūrė moterų organizacija The National Women's Appeal for the Rights of Foreign Born. Jos mitinge už sveturgimių teises kalbėjo įžymios moterys — prof. Louise Pettibone Smith, advokatė Blanch Freedman ir Charlotta Bass, nacionalė pirmininkė Sojourners of Truth and Justice.

New Yorke stropiai veikia sveturgimių gynimui eilė organizacijų.

Lietuvių veikimas toj dirvoj kažin dėl ko apleistas. Jis reikia išjudinti.

Tas veikimas, gerai išvystytas, apima daugiau kaip kovą prieš deportavimus.

Daugelis žmonių labai "užjaučia" persekiojamus, žinant, kad jie persekiojami už veikimą kitų, kaip ir savo labui.

Užjausti, simpatizuoti yra lengviausias dalykas, bet vaizduokitės sau, kad visi, kurie veikia, kovoja, tik užjaustų. Jokio veikimo, jokių kovų prieš išnaudojimą, prieš beteisę nebūtų.

Berods Maksimas Gorkis yra pasakęs: **"Simpatijų ir dvarponis samdiniui nesigaili, jei jos veltui atsieina."**

Veikimas bendrai su kitais, ypatingai šioj dirvoj, yra naudingas ir abelnai mūsų pažangiajam judėjimui. Kada mes tik vieni susirenkame, mūs mažiau, dauguma mūs apsenę, ūpas dėl to nesusidaro labai geras.

Kas kita veikiant bendrai — skaičius didelis, yra daug jaunimo, entuziazmas didesnis.

Veikianti su kitais ir savo organizacijose yra geresni.

Mums būtina ryštis darbe su kitais, kurie kovoja už laisvę, už civiles teises, prieš deportavimų isteriją.

Žvalgas

San Francisco, Cal.

Atsisveikinant su San Francisco ir Oaklando draugais

Kovo 3 d. grįžtu į Brockton, Mass. Didžiai dėkinga esu visiems, su kuriais teko susitikti: draugams Taraškams, Alvinams, Karosams, Sutkams, M. Baltulioniutei, už jūsų draugiškumą ir malonų vaišingumą. Pasimatymas vien tik su dukrelėmis nebūtų buvęs toks atmintinas. Bet susidraugavimas su jumis, vieminčiai draugai, padarė mano atostogas pilnai pavykusiomis. Laikas, kurį su jumis praleidau, ir įspūdžiai, kuriuos patyriau, pasiliks mano atmintyje ant visados.

Plačiau apie mano patyrimus parašysiu vėliau. Dar kartą tariu dėkui už jūsų draugiškumą . **Julija Stigienė**

Jei jūsų draugijai, klubui ar chorui reikia kokių stambesnių spausdinių: konstitucijų, mokesčių knygelių ar kitko, — nesibaidykite, kad daug kainuos, pirma pasitarkite su Laisvės spaustuve.

KEARNY, NEW JERSEY

Vasario 23 d., atsikėlus apie 8 val. ryto, pasidairius per langus, pasirodė, kad diena bus graži. Mano žmona Ona, dar tebežiovaudama, taipgi sako: šiandien bus graži diena, tai gal važiuosime kur toliau sviežio oro pasigaudyti? Na, ir bepusryčiaudami susitarėme važiuoti į Merchantsvillę, N. J., pas draugus Bekampius, nes jau seniai matėmėsi.

Išvažiavome apie 10 val., o apie 12 jau buvome Bekampių įstaigoje. Kadangi pietų laikas buvo, tai valandai įstaiga buvo uždaryta. Kaip visuomet, draugai Bekampiai šiltai mus pasveikino ir tuojau pakvietė ant pietų. Geriam, valgom ir linksmai šnekučiuojamės. Tik kiek vėliau draugė Bekampienė pradėjo skųstis apie savo blogą sveikatą, kad ji krautuvėj tuo tarpu nieko negali padėti ir tt. Bet drg. Bekampis, ją ramindamas, sako: Ko čia bėdavoti, aš dabar turiu tris gerus darbininkus ir biznis eina kuogeriausiai, o tu būk sau rami ir niekuo nesirūpink.

Tčiau, draugai Bekampiai paaiškino, kad jie turi nusipirkę gražų namą pajūryje ir čia pat mums pareiškė, kad šį vakarą jūs nevažiuosite namo; aš biznį uždarysiu kaip šešios ir tuomet važiuosime į mūsų naują vietą; ten pavakarieniausime ir čia pat nakvosite.

Ačiū jums širdingai!—sakome, bet rytoj mes turime būti Sietyno Choro parengime, tai gal negalėsime nakvoti.

Mes jūsų ir nelaikysime: ant rytojaus aprodysime mūsų naują apylinkę, papusryčiausime ir tuomet jūs galėsite važiuoti į Sietyno parengimą, laiko bus įvalias, atrėžė Bekampis.

Na, ant šio plano tai jau negalima nesutikti, atsakėme mes.

Taip ir buvo. Bet nuo Bekampių senosios vietos į naująją dar 70 mylių, ir ėmė 2 val. laiko nuvažiuoti. Kadangi buvo nakties laikas, tai nieko nesimatė, o tik jūrų ošimas girdėjosi.

Pavakarieniavę, pasikalbėję, nuėjome gulti jau vėlokai. Ant rytojaus, apie 7-tą val. ryto, karvelių burkavimų raginami, sukilome, nes rūpėjo apžiūrėti Bekampių pirkinį ir jo apylinkę. Na, tai gerai, Bekampis sako: Dabar apsirengsime, sėsime į mano vežimą ir važiuosime pasidairyti aplink mūsų naują apylinkę.

Pirmiausia apžiūrėjome patį pirkinį, kuriame nakvojome. Ir reikia pasakyti, kad čia ne koksai paprastas vasarnamiukas (bungalo), bet drūtai, gražiai 1929 metais budavotas namas; su šešiais dideliais kambariais, "sun parlor" ir porčiais ir dviejų karų garadžiumi ir šone dar tuščiu lotu.

Dar daugiau, šis namas pastatytas gyvenimui žiemą ir vasarą, nes yra įtaisyta puiki centrinė šiluma ir vasarinė 'cool system', ir visi kiti patogumai. Paskui drg. Bekampis apvežiojo mus ir parodė visą apylinkę. Pasirodo, kad jų namas tik 3 blokai nuo pajūrio, labai didelio ir gražaus bytčiaus, kur vasarai atėjus galima puikiai pasimaudyti. Apylinkė labai graži ir patogi gyvenimui. Nes čia užvesta miestava sistema. Gatvės plačios ir daugumoj jau išcementuotos; vandentiekio sistema kaip ir didmiestyje, reikalingų krautuvių, užeigų ir nedidelių hotelių taip pat čia yra, nameliai, kurie čia seniau budavoti ir ką dabar budavojami, visi gražūs. Man rodosi, kad vasarą gaunantiems vakacijų čia gali būti patogi vieta poilsiui.

Man užklausus Bekampių, ką jie mano daryti su tiek daug kambarių, jie atsakė: Mes patys juose gyvensime. Nes manau tuojau gyventi ant pensijos ir čia užbaigti senatvės dienas, pridūrė Bekampis. O jei mūsų geri pažįstami ir draugai norės vakacijom bei vasarojimui gauti kambarį, tai galės gauti be aplupimo.

Čia paduodu Bekampių naujos vietos antrašą:

Jos. A. Bekampis, 147 13th St., Avalon, N. J.

Tiesa, šį jų vieta nevisai arti, dar geras galas kelio pravažiavus Atlantic City, N. J., nuo Newarko, N. J. apie 150 mylių, bet visi einanti keliai linkui Atlantic City yra geri, gali nuvažiuoti į 4 valandas. Į tą kraštą eina keli keliai, bet pro Avalon, N. J., eina 9-4 kelias, ten pasukti į kairę ir važiuoti apie 3 mylias, ir čia bus tas minėtas pajūrinis miestelis.

Taigi, kai vasara ateis, aplankysime draugus Bekampius. Jie negali būti užmiršti.

Parvažiavus į Newarką, uočiome į Sietyno Choro parengimą, kur radome jau pilną Ukrainų svetainę žmonių.

Sietyno Choro parengimą reikia skaityti gražiai pavykusiu, nes buvo daug vietinių ir iš Brooklyno svečių.

Apart gėrimų ir užkandžių, buvo ir visokių dovanų, kurios, be abejonės, davė ir gražaus pelno.

Taip pat buvo ir programa, kurią pildė Sietyno Choras, vadovaujant Mildred Stensler.

Įsitėmijau, kad Mildutė moka vadovauti Chorą puikiai, kad su choristais ji gražiai moka apsieiti, ir, kad choristai ją myli ir įvertina.

Mildred, reikia pasakyti, Chore užaugus. Jos tėveliai Janušoniai ją prirašė į chorą gal apie 6-7 metų amžiaus, ir ji chore tebebūna be pertraukos, net iki jai pačiai prisiėjo chorą vadovauti.

Tai tik tokie chorų vadai ir tegali būti pasekmingi. Reikia dar priminti, kad Janušonių šeimyna yra muzikos ir meno mylėtojai. Taigi ir jų duktė Mildred yra žymi muzikė, ir jos vaikučiai jau rišasi prie muzikos ir meno. Va, kad ir Mildos sūnukas, dar tik apie 6-7 metų, kaip tik gali pakelti muzikalį instrumentą, o jau kelis muzikos kavalkus, pagal jo metus ir didumą, gana gražiai išpildo.

Taigi minėtos šeimos jau trečiai kartai priklauso garbės ir kreditas. **V. Žilinskas**

ŠYPSENOS

Kunigas, pamokslą sakydamas: "Ar daug iš jūs turite geras knygas namuose?" Daugybė rankų iškilo aukštyn.

"Ar daug jūsų turite bažnytinių himnų knygas?" Vėl didelis rankų pakilimas.

"Aš tikiu, kad jūs jas sugrąžinsit į bažnyčią," sako kunigas, "nes nėra pinigų nupirkt daugiau tokių knygų."

—:—

Gydytojas: "Kaip tas ligonis 53 - čiam kambaryj, kuris nurijo sidabrinį dolerį?"

Slaugė: "Kol kas dar neišdavė čenčiaus."

—:—

Newyorkietis Detroite: "Aš turėjau žalią šviesą; jis įvažiavo į mane, o policistas kaltina mane."

Policistas: "Suprantama, tu kaltas."

"Kaip tai?" klausia newyorkietis.

"Todėl, kad jo tėvas yra miesto majoru, brolis policijos viršininku, o aš ženotas su jo sesere," pareiškė policistas.

Spartakas

Įsigykite
JONO KAŠKAIČIO
eilių rinkinį

★

PROŠVAISTĖS

★

Knyga, kurioje telpa arti 150 Jono Kaškaičio gražiausių eilėraščių

Kiekvienas kultūringas žmogus privalo įsigyti "Prošvaistes," jas perskaityti ir laikytis savo knygynėlyje.

✻

"Prošvaistėse" taipgi telpa įdomi Jono Kaškaičio (Dr. Kaškiaučiaus) biografija, jo mokslas ir kūryba.

✻

Knyga iš virš 300 puslapių, kaina $1.50.
Tuojau įsigykite ir pasinaudokite tuom gražiu veikalu.

LAISVĖ 110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

Jei dar neturite, tai tuojau įsigykite
Rojaus Mizaros vėliausią apysaką

KELIAS Į LAIMĘ

Knyga gražiuose viršeliuose; turi 368 puslapius, vaizduoja lietuvių gyvenimą.

Pažinkite Mykolo Kilpos, veikalo herojaus, išgyvenimus Lietuvoje ir Amerikoje.

Tai apysaka, kurią pradėjus skaityti, nenorėsite padėti į šalį, kol užbaigsite!

Duokite šią knygą savo draugui bei kaimynui pasiskaityti, tai bus jam gražiausia dovana.

Knygos kaina $1.50. Užsakymus siųskite:

"LAISVĖ"
110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill 19, N. Y.

GYVIEJI KOVOJA

2-29-52

Parašė ŽANAS LAFITAS

—7—

(Tąsa)

—Duos jums dabar sprandų!

Praeiviai Sevastopolio bulvare, pritariamai šypsodamiesi, grįžčioja į berniūkštį su visomis suaugusio manieromis, kuris paleido šią pastabą dviejų vokiečių kareivių adresu.

—Įkrės jums kaip pridera... Ech, įkrės!—kartoja vaikezas, kreipdamasis į bičiulį.

Praeiviai šypsosi. Šiandien paryžiečiams lengvesnė širdis.

Rytą aš susitikau su dviem savo trikampio draugais esplanadoje priešais Pale-de-Šajo. Čia mes susitinkame tik nepaprastais atvejais.

—Reikia sukelti ant kojų visus mūsų žmones įmonėse ir sustiprinti sabotažą, — pasakė Silvestras, kuris vadovavo darbui fabrikuose.

—Reikia kreiptis į visus gyventojus,— patikslino Ramje, vadovaująs propagandai.—Visur didžiulis pakilimas.

Mes nubrėžėme veikimo planą ir susitarėme susitikti pavakary.

Ties "Šatle" teatru prie manęs priėjo Alberas. Jau devynios. Aš bijojau pavėluoti.

—Matei savo vyrus?

—Mačiau du iš savo trikampio. Mes ką tik išsiskyrėme, bet šiandien pamatysiu visus atsakinguosius.

Aš pranešiau jam apie numatomas priemones: lapelius, viešas kalbas cechuose...

—Dabar to jau nebepakanka. Viltys, kurias sukėlė Tarybų Sąjungos įstojimas į karą, duoda mums naujų galimumų. Kovoti mums bus lengviau ir veikti galime ryžtingiau.

-:-

Emilį sutikome kavinėje, Monžo aikštėje.

—Čia pasilikti negalima,—tarė jis,—sekami visi bistro.

Mes nuėjome į Botanikos sodą, pirma įsitikinę, kad mūsų neseka.

Emilis stengėsi atrodyti ramus, bet mes matėme, kad jis nervinasi. Jis apibėrė mus klausimais:

—Ką kalba? Kas girdėti? O darbininkai? O mūsų vyrai? Yra suimtų?

Jis tęsė, nelaukdamas atsakymų:

—Aš mačiausi su mūsų draugais. Partijos sekretoriatas buvo susirinkęs šiąnakt ir apsvarstė padėtį.

Alberas tarė:

— Vakar vakare aš gavau laišką iš Frederiko (Žako Diuklo partinė pravardė).

—Taip, bet nuo to laiko daug kas įvyko. Dalykų padėtis dabar tokia: ligi šiol mes sabotavome ir varėme propagandą prieš vokiečius. Dabar galima daryti daugiau. Reikia pradėti ginkluotą kovą. Vokiečiai nusiųs į Rytų frontą geriausias divizijas ir žymiai sumažins okupacinę kariuomenę čia pas mus. Vadinasi, atėjo metas paskelbti jiems negailestingą karą. Kas prieš savaitę galėjo atrodyti beprotybė, dabar pasidarė realybė. Karpyti telefono laidus, gadinti mašinas ir sabotuoti darbą gamyklose jau nebepakanka, reikia nesvyruojant naikinti viską, kas gali būti priešo panaudota. Sprogdinti tiltus, versti nuo bėgių traukinius, deginti gamyklas, visur naikinti vokiečius. Reikia pasiekti, kad po kelių savaičių joks vokietis nedrįstų vienas vaikščioti po Paryžių arba slankioti Prancūzijos keliais.

Emilis iš mūsų veidų išraiškos stengėsi įspėti, kokį įspūdį padarė jo žodžiai.

—Tai sakau, ne aš, bet partijos vadovybė. Suprantate?

—Kurgi ne! Suprantame!

Jis peržvelgė mus nuolinčiu žvilgsniu.

—O svarbiausia—reikia budėti, priešas paskelbė ir mums negailestingą karą ir kovos ligi paskutiniųjų. Kelias bus sunkus.

IV

BANDYMAS ŪGNIMI

Vasara. Vokiečių radijas kasdien skelbia pranešimus, prieš kuriuos grojamas pergalės maršas.

Vakar laikraščiuose pasirodė pranešimas, kad kiekvienas, įtartas komunistine veikla, gali būti baudžiamas mirties bausme.

Šį rytą dirbau namie, rengiau išsiųsti korespondenciją. Po pusryčių išėjau su reikalais. Man reikia nueiti į aštuonis ar dešimt susitikimų.

Ant paskutinės pakopos, išeidamas iš "Bocaris" metro, užsirūkiau cigaretę ir sustojau pažiūrėti, ar neatsigręs kas iš keleivių, prieš mane išlipusių į viršų. Viskas gerai. Perkaršusi senutė su dviem vaikučiais eina į Biut - Šomono parką. Oras puikus.

Kitapus gatvės ką tik prilipdė baltą skelbimą. Ant šaligatvio nejudėdamas stovi policininkas. Aš pasidomėjau ir priėjau arčiau. Afišoje buvo tas pats tekstas kaip ir laikraštyje. Nors išore aš ir nieku neišreiškiau savo jaudinimosi, vis dėlto širdį man suspaudė.

Parko alėjose žaidė ir juokėsi vaikai. Belvederyje, kur aš įkopiau, bučiavosi įsimylėjusių porelė. Atsirėmęs į turėklus, mechaniškai sekiau, kaip skraido karveliai šioje žalioje ir vėsioje oazėje, nutįsusioje po manimi. Vidury tvenkinio didingai plaukė gulbė. Ryškioje lapijoje paukščiai choru pritarė gamtai, kuri iš žmogaus rankų išėjo dar puikesnė. Koks gražus gyvenimas!

Niekad aš taip labai nebuvau jutęs, kad myliu gyvenimą. Tur būt, todėl, kad ligi šiol jis ėjo ir, rodėsi, visada eis savo natūraliu keliu. Tiesa, aš nuolat rizikavau patekti į priešo nagus, bet tas dar nereiškė, jog mano būtybė gali staiga išnykti. Šiandien kažkas pasikeitė. Rizikuoji ne tik laisve, bet ir galva. Lošimas dabar jau nebe tas. Pakanka tik rasti mano kišenėje raštelį, pakanka tik kam nors mane įskųsti, ir rytoj saulė, puikioji saulė, švies nebe man. Rytojaus diena ūmai gali tapti nebūties bedugne.

Paprastame kare, kada pavojus vienu metu gresia tūkstančiams žmonių gyvybių, mirtis pasidaro atsitiktinis dalykas; į ją pradedi žiūrėti taip pat kaip į nelaimingą atsitikimą, kuris visuomet galimas ir ramiame gyvenime. Apie ją negalvoji. Na, o dabar? Visai ne tas. Reikia be paliovos kovoti su visur esančiu negailestingu priešu. Tokiai kovai reikia laisva valia ryžtis kas valandą rizikuoti gyvybe. Tai riba, kurią reikia peržengti.

Ar pajėgsiu aš? Gyvenimas gražus, tai tiesa, bet gyventi — nereiškia tik kvėpuoti. Gyventi — reiškia veikti, kalbėti, matyti, būti žmogum, būti laisvam. Gyveni tik tada, kai nenutraukta bambagyslė, jungianti tave su tikruoju gyvenimu. Pačioje "gyvenimo" sąvokoje jau slypi laisvės sąvoka. Gyventi be tos laisvės, gyventi vergu, — ne, geriau visai negyventi. Negalima rinktis tarp vergijos ir mirties — tai viena ir tas pat. Vienintelė dilema, kuri gali iškilti mąstančiam žmogui, tai — gyventi pilnutinį gyvenimą, apimantį viską, kas suprantama kaip gyvenimo sąvoka, arba visai negyventi — "būti ar nebūti."

Taigi, tenka sutikti su mirties galimybe, bet tai anaiptol nereiškia, kad tu iš anksto turi laikyti save pasmerktu. Galima priversti pasitraukti tą mirtį, kuri dabar mums jau nebėra atsitiktinis dalykas, bet tų, kurie nori mus paklupdyti, apgalvotų veiksmų rezultatas. Ją galima įveikti, kovojant su tais, kurie nori mūsų mirties. Tam reikia kovoti ir kovoti...

Atėjo pirmo susitikimo laikas. Aš nusileidau nuo belvederio, perėjau per tiltelį ir pasukau į parko vartus. Ant tiltelio per geležinkelio liniją, prie Manėno gatvės kampo, aš susitikau su Romenu. Kresnas, stiprus, jis stovėjo plačiai išsižergęs ir žiūrėjo į pašaro vagonus.

— Į Vokietiją gabena, — pareiškė jis, man priėjus. — Reikia tik mesti uždegtą popiergalį, ir tunelyje viskas sudegs.

— Tai ne taip jau sunku. Traukiniai išeina kas vakaras.

— Aš imčiausi to, žinoma, tau leidus, juk čia ne mano rajonas.

— Veik.

Romenas įdomus vyras. Dukart per savaitę jis praneša man apie vieną ar kelis negirdėto įžūlumo žygius. Jis — darbininkas, nepaprastai protingas, drąsus ir kartu be galo kuklus žmogus.

(Bus daugiau)

NEW JERSEY NAUJIENOS

Mūsų valstijos jaunimo vyčiai užsigeidė būti smetoninės Lietuvos generolais — generolais be valstybės ir kariuomenės. Jie sako, kad geras ir prakilnus yra darbas senų generolų be armijos, kurie buvo nuvykę į Washingtoną 16-tą dieną vasario ir matėsi su šios šalies prezidentu, kad Trumanas jiems pažadėtų Lietuvą.

Bet jie nesą pasitenkinę, kad seni generolai nepriima jaunų generolų talkos, ir jie negali praleisti kelionėn ir viešbučiams surinktų pinigų iš Amerikos lietuvių. Jie sakosi esą stiprūs Lietuvos pilioriai ir jų žodis gali daugiau reikšti ir prezidentą paveikti Lietuvos laisvinimo darbe.

Bet tie jauni vyčių čyfai nėra matę, neigi jie matys Lietuvą. Jų šalis yra Amerika ir jie turėtų rūpintis Amerikos gyvenimu.

—o—

Keista ir ta įdomybė, kad mūsų radijušas įsigijo plokštelę ir savoms avelėms, ar tai kad įtikus klebonams, svietui garsiną, jog tūlas dipukas, gyvenantis Clevelande ir kariavęs Korėjoje, išlikęs gyvas tik todėl, kad kišeniuje nešiojo ražančių ir jį tankiai kalbėjo. Ar tik, kunigija šį dipuką nepadarys šventuoju?

—o—

Vitold F. Lukaitis, bayonnietis, kuris dirba Texas Oil Co., likosi pagerbtas bankiete už gerą darbą 1951 metais Junior Chamber of Commerce. Bankietas įvyko 22-rą vasario.

Nežinau, ar yra daugiau Bayonnės lietuvių tarpe Lukaičių, tik žinau vieną A. Lukaitį, progresyvės lietuvių visuomenės veikėją ir LDS 26-tos kuopos sekr. per daugelį metų. Šie Lukaičiai turi vieną sūnų, kuris kariavo antrame pasauliniame kare, ir spėju, kad buvo pagerbtas jų sūnus.

—o—

Sutikęs A. Matulį žiūriu, kad rankos pirštas subandažuotas, ir iš pasikalbėjimo sužinojau, kad darbe ištiko nelaimė ir smarkiai buvo pirštą sužeidę. Sakosi dvi savaites nedirbęs, bet dabar jau pradėjo dirbti. Linkiu jam pilnai pasveikti.

Drg. Krutis buvo sunkiai susirgęs, gavo pneumoniją ir turėjo būti namie po daktaro priežiūra. Drg. Krutis trys metai atgal sunkiai sirgo širdies liga ir negalėjo dirbti per ilgą laiką. Dabar gi vėl jį ištiko nelaimė. Drg. Krutis yra vienas iš progresyvių elizabethiečių ir veiklus mūsų judėjime žmogus.

Turėjau laimę dirbti bendrai per kelis metus paeiliui vienam mūsų apskrityje su drg. Kručiu. Tai yra rimtas, draugiškas ir sumanus žmogus. Drg. Krutis, po sunkios ir ilgos širdies ligos, kiek pasveikęs visuomet dalyvavo ir veikė progresyvių lietuvių tarpe. Jisai dažnai parašydavo ir mūsų spaudai iš Elizabetho lietuvių judėjimo.

Tad linkiu nuo savęs draugui Kručiui pilnai pasveikti ir vėl dalyvauti mūsų progresyvių judėjime. Elizabetho lietuvių kolonija didelė, skaitlinga ir progresyvio judėjimo veikėjai turi atlaikyt savo tradicinį praeities veikimą...

—o—

1910 metais balandžio 8-tą Warner Sugar Refinery Edgewater, N, J., darbininkai buvo išėję į streiką. Streikas buvo sunkus ir žiaurus. Dirbantieji toje įmonėje darbininkai gavo po 15-16 ir 17 centų į valandą. Streikieriai reikalavo 18-kos centų valandai. Kompanija šaukė, kad tai nėra žmoniškas darbininkų reikalavimas.

Ir kuomet prisimeni ilgas valandas, mažą mokestį ir žiaurų darbdavių elgėsį, pamatai, kad šioje gadynėje darbininkai yra iškovoję nevisai blogai.

—o—

Pagaliau galutinai nustatyta planai statyti tiltą per Newark Bay. Tiltas lėšuos $80,-000,000. Pastačius tiltą, bus tiesioginis susisiekimas tarpe Newarko ir Bayonnes miestų. Bus tiesioginis susisiekimas iki New Jersey Turnpike.

—o—

Cliffsidiečiai gražiai pasirodė ir pralenkė visas New Jersey valstijos lietuvių kolonijas su parama L. Prūseikos bylos vedimui. Ir stebėtina, kad trumpu laiku jie surinko $100.

Pilietis

"Nesikalbėkime garsiai, nes dar gali išgirsti tas Neamerikinės Veiklos Komitetas."

Lowell, Mass.

Dar vienas gražus parengimas Lowell'yje

Taip, draugės ir draugai, mes turėsime vieną labai gražų parengimą dar šią žiemą, jei mes pridėsime savo geriausias pastangas prie to mūsų parengimo. Nedidelis būrelis lietuvių yra šioje kolonijoje, bet, kad ir ne su didelėmis spėkomis, bet su dideliu širdingumu galima nuveikti gana didelius darbus. Štai, Lietuvių Literatūros Draugijos 44-ta kuopa rengia baňketą—gražų pažmonį kovo 16 dieną, 3 val. po pietų, 14 Tyler St. Kaina tik $1.25, bet pats parengimo turinys bus dvigubai vertingesnis tiems, kurie jame dalyvaus ir viskuomi pasinaudos.

Bus pagaminta skanių valgių, kaip tai ir "Lowell Style Chapsuey" ir kitokių prieskonių ten rasis gausiai.

Bus graži muzika ir dainos, kur bus atlikta dar pirmu kart mūsų kolonijoje.

Į šį gražų parengimą mes kviečiame ne tik vietinius kaimynus, bet ir tolimesnius svečius.

Visi atsilankę bus širdingai priimti ir pagerbti už jų dalyvavimą šiame kultūringame parengime.

Lietuvių Literatūros Draugija yra mums visuomet brangi, ir mes ją remiame visur ir visaip. Mes ją ir šį kartą pagerbsime savo skaitlingu dalyvavimu jos parengime.

Būdami sveiki visi susitiksime kovo 16 d. **J. M. Karsonas**

BINGHAMTON, N. Y.

Iš LDLD 20-tos kuopos moterų skyriaus susirinkimo

Vasario 21 dieną atsibuvo LDLD 20 kuopos Moterų Skyriaus susirinkimas pas d. Nellie Strolienę. Susirinkime dalyvavo nemažai, taip ir reikia.

Iš raportų pasirodė, kad Moterų Skyrius metinių įplaukų turėjo $93.29. Iš tos sumos paaukota sekamai: Laisvei $55.00, Vilnies bazarui $3.00 ir d. L. Prūseikos bylos vedimui $5.00.

Prie to dar reikia pasakyti, kad per draugių pasidarbavimą įvairiose sueigose ir pasikalbėjimuose, likosi surinkta aukų šiems tikslams: Laisvei $93.00, Vilniai $32.00, Seno Vinco pagerbimui $20.00 ir dd. V. Andrulio ir L. Prūseikos bylų vedimui $57.00. Palyginus su reikalo svarbumu, tai minėtos aukos nėra taip jau didelės, bet geriau negu nieko. Ir toms draugėms, kurios prie kiekvienos progos prisimena tokius svarbius reikalus, priklauso didelis ačiū.

Taip gi priklauso didelis ačiū ir tiems draugams-ėms, kurie paaukojo minėtiems tikslams. Tai yra labai gražus pasidarbavimas. Aš jaučiuosi padarius klaidą, kad nepasižymėjau tų draugių vardų, kurios pasidarbavo aukų rinkime, tai čia nei negaliu jų vardų paminėti. Labai atsiprašau už tai. **A. Wellus**

Detroit, Mich.

Taip vadinamas "Three Ring Circus" Ne-Amerikinis Komitetas

Garsinta net per mėnesį laiko visoje geltonojoje spaudoje, kad Ne-Amerikinis Komitetas sulaužys nugarkaulį ant visado komunistų judėjimui Jungtinėse Valstijose, užpuolant kuo veikliausią vietą — "arsenalo centrą," — Detroitą ir Michigan Valstiją.

Vasario 25 dieną, po tų visų garsinimų, prasidėjo tas cirkas, federalio teisėjo Koscinski kambariuose.

Bet tą dieną, tą komitetą sutiko masinė pikieto linija, reikalaujant jiems grįžti atgal, iš kur atkeliavo, su įvairaus turinio iškabomis, nurodant dabartinę padėtį JAV.

Labai daug publikos interesavosi šiuo klausimu. Buvo šaukta apie 40 asmenų išklausinėjimui, kurių tarpe buvo žinoma ir 3 valdžios šnipai arba "stool pigeons" — kaip čiagimiai juos vadina.

Daugelis iš pašauktųjų buvo žinomi kaip komunistų partijos nariai, nes jie niekados neslėpė savęs ir, žinoma, negalėjo slėpti, nes pagal Michigan Valstijos įstatų kodeksą, komunistų partija skaitosi legalė partija, ir pastoviai dalyvauja valstybiniuose rinkimuose visokioms pareigoms renkant valdininkus.

Tą turėjo pripažinti Valstijos policijos viršininkas Leonard, pasakydamas, kad "mums rankos surištos, nes komunistų partija legali, ir mes nieko negalime daryti."

Priežastis, dėlei kurios čia atidūmė tas Neamerikinis Komitetas, tai kad sukliudyti bedarbių judėjimą prieš kylančią bedarbę.

Nors mūsų gerbiamieji piliečiai pešasi kaip katės su šunimis per geltonąją spaudą tik savęs išgarsinimui. O daugelis iš jų jaučia ir tą, kad tai yra rinkimų metai, nenori netekti balsuotojų, tai turi pasirodyti, kad ir jiems rūpi bedarbių reikalai.

Bet tai tik tuščias burbulas tas jų pasimojimas.

Pasirodo, kad to Neamerikinio Komiteto užduotis yra ta, kad apšaukti visus komunistais, kurie tik išeina prieš tą bedarbę. Komitetas tikisi, kad pašaukdamas komunistus tyrinėjimams įvarys baimės ir kitiems, ir visi turės nutilti.

Bet šis tyrinėjimas parodė ką kita.

Būtent kad negrų vadas užlygias teises, Coleman Young, tame tyrinėjime klausinėjo tą Neamerikinį Komitetą. Vėl kitas negras veikėjas McFoul įteikė tam komitetui rekordą tų tyrinėjimų "We Charge Genocide."

Vienos negrų bažnyčios baptistų kunigas Chas A. Hill taipgi jiems skaudžiai užvažiavo per nosį.

Tardomieji šnipų neišsigando. Lietuviai tardomieji ir gerai žino, kad nėra ko jų išsigąsti.

Taip, šis Neamerikinis Komitetas užbaigė savo šį pirmutinį aktą. Kaip pasirodo, iš šalies žiūrint, tai neatsiekė savo tikslo.

Jų tikslas įvaryti baimės nepasisekė.

J. Danta

Tel. AV. 2-4026

DR. JOHN REPSHIS

(REPSYS)

LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandos: 2-4 ir 6-8

Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto.

495 Columbia Rd.

DORCHESTER, MASS.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniška patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.

Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Išgirskite svečią daktarą šį sekmadienį, 9-tą

Ar žinote, kad šį sekmadienį, kovo 9-tą, brooklyniečiams ir apylinkei pasitaiko ta auksinė proga pasitarnauti savo sveikatai?

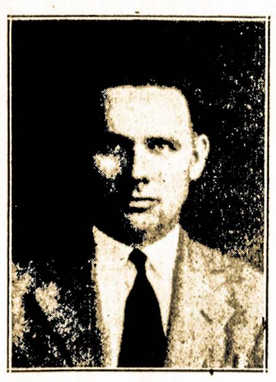

Dr. M. D. Palevičius

Tą progą suteiks daktaras M. D. Palevičius iš Detroit, Mich. Atvykęs čionai LDS Centro Valdybos posėdin, kaipo tos organizacijos daktaras-kvotėjas, jis sutiko teikti prelekciją apie sveikatą.

Prelekcija įvyks kovo (March) 9-tą (rytoj), Liberty Auditorijoje, Atlantic Avenue ir 110th St., Richmond Hill, N. Y. Prasidės lygiai 3 val. Įėjimas nemokamas. Rengia ir kviečia visus LDS 13-ta kuopa.

Apie mūsų ligonius

Mataušui Dobiniui prasta buvo pradžia šių metų, skundėsi sirgęs ištisas šešias savaites. Gaila, kad apie jo ligą mūsų dienraštis negavo žinios. Dobinis skundėsi, labai nuobodavęs sirgdamas, nes iš draugų niekas jo neaplankė, nes nežinojo apie jo sirgimą, kadangi per Laisvę nebuvo pranešta.

Dabar Mataušas Dobinis jau pasveikęs, dirba, bet dar nestiprus, jam išimti viršutiniai, priekiniai dantys, sunku maitintis, darbe greit pavargsta. Tačiau pavasariui besiartinant tikisi sustiprėti.

—o—

Ilgoką laiką vidurių nesveikavimai vargino **Joną Vitkūną.** Prisidėjo dar ir kita bėda, sugedo dantys, turėjo ištraukti visus priekinius dantis. **Jonas Vitkūnas** smarkiai ligų s u v a r g i n t a s. Svoryje nupuolęs net 100 svarų. Tačiau jis turėjo iš ko numesti ją svorį. Dabar, kada menkesnis, sakosi esąs našesniu.

—o—

C. Anskis taipgi nesveikavimų, suvargintas. Tačiau jis linksmas, vikrus. Pavasaris ir jam teikia gerų vilčių.

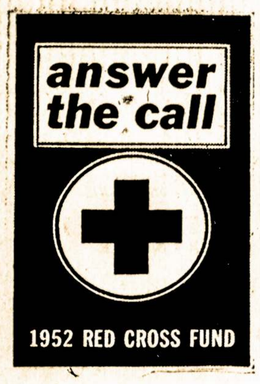

Order No. 20

To ženklelio pasirodymas spaudoje liūdija, kad jau prasidėjo Amerikos Raudonojo Kryžiaus kampanija sukelti po visą šalį — 85 milijonus dolerių. Iš New Yorko miesto gyventojų tikisi gauti $6,700,000.

Opera "Rigoletto"

Operą girdėsite-matysite scenoje kovo 16-tą, Liberty Auditorijoje, Atlantic Ave. ir 110 St., Richmond Hill, N. Y.

Aktas ketvirtas: Rigoletto galutinai suplanavo savo kerštą. Tamsią naktį atėjo prie apleistame priemiesčio užkampyje esančios žmogžudžio Sparafucilės karčiamos. Tai ten Sparafucilė atsiunčia arba jo sesuo jam atvilioja turimas nužudyti aukas.

Rigoletto ten atsivedė ir dukterį. Jisai prispiria ją žiūrėti, kas dedasi viduje. Gilda vis dar tebemyli kunigaikštį, nežiūrint nedoro, apgavingo su ja elgėsio. Ji pamato, kad karčiamon atėjo kunigaikštis persirengęs į nepažįstamą. Girdi, kad jis reikalauja vyno ir lovos. To visko laukdamas jis žaismingai, šaipiai dainuoja:

"Širdys mergelių, linkę vilioti
Ir suvedžioti, kaip vėjas ryto.
Grakščiai šypsodamos,
Jos glaudžia meiliai.
Nors verkia gailiai,
Bet ilgis kito.
Visuomet juokias
Ir mus vilioja,
Apgaudinėja
Vien tik juokais..."

Išeina iš kambario Sparafucilės sesuo Maddalena, patraukli brunetė. Paskui ją kunigaikštis atsekė šion karčiamon visai nenumanydamas jam užstatytų spąstų. Kunigaikštis smarkiai meilinasi prie Maddalenos. O ji, lošdama nekaltą mergelę, nuo jo neva išsisukinėja. Kunigaikščiui jos reikia tuojau. Jis jai pagyrų negaili, vadina "skaisčiausiaja, meiliausiaja mergele."

Gilda visa tai girdi ir mato. Geliama širdimi, ji graudžiai pasakoja pati sau ir tėvui apie savo jauną nekaltą meilę, apie tikrosios meilės grožį, apie nusivylimo skausmą. Rigoletto ją ramina. O širdyje džiaugiasi, kad jo dukters kankintoją šią naktį nutildys mirtis.

Jų visų keturių tie pasipasakojimai dainomis susilieja į plačiai pažįstamąjį neužmirštamo grožio kvartetą "Bella figlia del' amore."

Ar kunigaikštis mirs? Ar yra kas galingesnis už kerštą? Tai matysite užbaigoje šio akto. **Ar.**

Dariaus--Girėno paminklo statymo žinios

Laikas, kaip ir tas vanduo po Williamsburgo tiltu, kuris prabėgo, daugiau nebegrįš, tačiau Dariaus-Girėno paminklo kaip nėra, taip nėra. O to laiko, nuo tų dviejų žuvimo, jau prabėgo ar tik ne devyniolika metų. Vienok taip jau yra ir tu nieko nepadarysi, prieš vėją nepapūsi...

Kieno ta kaltė paminklo nestojimosi, tai beveik negalima nei pasakyti. Kiek tai liečia progresyvių organizacijų atstovus, Stakovą, Petkienę, ir šių žodžių rašytoją, tai tas paminklas būt jau stojęsis keli metai atgal. Būtų stojęsis tokiu, kokiu jis yra jau nutartas statyti. Bet tas dalykas ne vien nuo progresyvių atstovų priklauso, tai jis ir turi eiti savo nebaigtu keliu.

Visa komiteto valdyba vienbalsiai sutinka statyti paminklą, kokiu jis yra nutartas, tuojau. Valdybon jeina, sekant pagal titulą, šie asmenys: Šaltis, Spudienė, Kundrotas, Gilmanas, Briedis, Montvila, Kairys. Dar yra ir kitas asmuo, bet pamiršau jo pavardę. O visas komitetas susideda iš apie 30 žmonių nuo įvairių organizacijų.

Kiek dabar galima matyti, tai paminklo nepradėjimas statyti tuojaus krinta ant to visuotino komiteto. Mat, reikia, idant didžiuma komiteto narių susirinktų ir nubalsuotų, jog tokį paminklą reikia pradėti statyti tuojaus; taipgi tas pats komitetas turi ir statymo komisiją išrinkti, arba valdybą įgalinti.

Tai ve, kur ir bėda. Nežiūrint, kada tu šauksi susirinkimą, niekados ir niekados nesusirenka didžiuma komiteto narių. Iš 30 daugiausia yra susirinkę, tai 15. Tai ne didžiuma. Ot, kame ir bėda.

Kaip tuos neateinančius į susirinkimą būt galima atkviesti — nežinau. Valdyba deda visokeriopas pastangas juos atkviesti, bet jie nesiduoda ir gana.

Vasario 29 d. buvo šauktas visuotino komiteto susirinkimas; atėjo 15. Idant patyrus, kaip šie susirinkę žiūri į paminklo reikalą, leista balsavimas. Du reikalavo šaukti visuotiną suvažiavimą rinkimui naujo komiteto, o 11-ka, kad būt statomas vėliavos stulpas (flagpole), kaip yra pageidaujama daugelio komiteto narių ir parkų departmento. Tačiau, nebūnant virš pusės komiteto narių, šis balsavimas negali būti galutinas, taip sakant, nebuvo kvorumo.

Dabar iždė yra apie $5,700. Tiek pinigų kaip ir užtenka dėl tokio paminklo.

Neseniai buvo pažymėta Laisvėje, būk tūli nori Dariaus-Girėno paminklo statymo pinigus pavesti kokiems ten kitiems reikalams, kokį ten namą statyti, ar ką. Tokie tūlų žmonių norėjimai jau seniai pasireiškia, bet kadangi didžiuma komiteto narių pilnai nusistatę statyti Dariui-Girėnui paminklą Lituanikos skvėre, tai kitokie norai dabartiniu laiku nieko nereiškia. Kol kas, rodosi, tam fondui ir pavojaus šiuo laiku nėra iš tokių pašalinių norų.

Šių žodžių rašytojui be galo ir krašto nusibodo tame komitete būti, nes ten esu jau keli metai, o rezultato jokio, taip sakant, nesimato, kiek tai liečia galutiną statymą paties paminklo. Tiesa, galėčiau iš komiteto pasitraukti bile kada, niekas nelaiko manęs ten pririšęs. Bet, mat, esu ten išrinktas visuomeninio susirinkimo, tai visuomenės neatsiklausus nesinori to daryti. Visgi norisi ten išbūti, kol visuomenė neišrinko kitą mano vietoje. **A. Gilmanas.**

Reikalauja atpildo už mušimą vaiko

Richmond Hill gyventojai Mr. ir Mrs. Wong patraukė teisman miestą. Reikalauja $150,000 atpildo. Jų skunde, įteiktame per advokatą Albert Mishkin, newyorkietį, sakoma, kad policistas Gustav Roniger taip apdaužęs jų sūnelį, kad jam buvo perkirsta lūpa. Ir kad jam pažeidė nugarą. Kad dėl to sužeidimo vaikas negalėjęs lankyti mokyklos per penkias savaites. Vaikas yra 10 metų.

Policistas sakosi vaiko nemušęs tik sudraudęs nuo erzinimo mažesnių vaikų.

Jis tiktai parvedęs vaiką namo, kuomet kiti mažesni vaikai skundėsi prieš jį.

Baraniko kūriniai išstatyti parodai

ACA Galerijoje, 63 E. 57th St., New Yorke, per porą savaičių bus rodomi kelių dailininkų kūriniai. Tarpe tų dalyvaus ir lietuviams jau gerai žinomasis R. Baranikas. Jis ten išstato keturis aliejumi tapytus paveikslus.

Taip pat porą aliejinių išstato Sarai Sherman. M. Soyer dalyvauja su penkiais vandeninių (akvarel) dažų paveikslais. Gregorio Prestopino parodys penkis braižinius. Harry Sternberg išstatys kelis pavyzdžius keramikos.

Parodos pradžia kovo 10-tą, baigsis 22-rą.

Mėgstantiems smagiai ir linksmai pabaliavoti

Verta prisiminti, jog šio šeštadienio vakarą (šiandien), kovo 8-tą įvyks LDS pirmosios kuopos metinis bankietas Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo salėse.

Kuopos susirinkime buvo pranešta, kad jau gražus pluoštas bilietų parduota iš anksto. Ir tikimasi buvo parduoti dar daugiau paskiausiomis dienomis. Tačiau komisija sako, jog tikisi dar turėti bilietų ir prie durų tiems, kurie iš anksto nežinojo savo išgalės dalyvauti. Bilietas tik $3.

Valgių ir gėrimų bus pakankamai, sako komisija. Tad visi prašomi atvykti ir smagiai pabaliavoti. **N. K.**

Protestai dėl pakvietimo fašistinio majoro auga

Hotel Capitol įvykusiame mitinge kovo 5-tos vakarą tūkstantinė publika pareiškė protestą prieš pakvietimą fašisto Madrido majoro į New Yorką.

Fašistas majoras pakviestas ne kieno nors privatiškai, bet būti mūsų miesto garbės svečiu. Mitingas reikalavo tą kvietimą atšaukti.

Mitinge kalbėjo žymūs Amerikos profesionalai, unijų vadai. Ir rodyta filma "Taika Laimės." Dalyviai pareiškė, kad Amerika nebus fašistinei Ispanijai talkininke karo prieš demokratijas.

Plėšikai pagrobę rendų pinigus

Kaukėmis užsidengę veidą du plėšikai atvyko į Beach Haven, privatišką namų projektą Coney Islande. Atrodo, gerai žinoję projekte padėtį, nes pataikę pirm pat išnešant rendomis surinktus pinigus į banką. Pagrobę $15,000 pinigais ir apie $5,000 čekiais.

Apiplėšimo metu įstaigoje buvo 4 darbininkės ir 4 rendų mokėtojos. Viena apalpo iš išgąsties.

Smagiai praleidome su bolininkais vakarą

Kovo 1-mos vakarą įvyko Richmond Hill LDSerių ir jų prietelių bolininkų spaghetti vakarienė Liberty Auditorijos Brown Room. Susirinko, daugumoje, jaunimas. Atvyko ir senimo. Abiejų galėjo būti daugiau. Būtų nesigailėję atvykę. Gerų vaišių buvo užtenkamai visiems ir gražiai, draugingai praleidę vakarą.

K. Jankaičiui pirmininkaujant įvykdyta trumpa kalbų programa. Kalbėjo John Katinas, Jonas Ormanas, Elena Jeskevičiūtė, Walter Brazauskas. Vieni pagyrė sportininkus už pastovumą. Kiti linkėjo jiems dar smarkiau imtis, kad nuvykus į visašališkąjį LDS bolininkų turnamentą gerai atsižymėtų.

Bill Malin tapo pakviestas įteikti prizus geriausia atsižymėjusiems praėjusių metų žaidime. Pirmasis įteikta Jurgiui Kazakevičiui. Jisai dėkojo visam tymui už gerą kooperavimą ir kvietė siekti aukštesnių rekordų. Antrasis prizas įteikta Jonui Siurbai. Tasai savo žodyje sakė, jog jam pavyko dėl to, kad jis randasi geram tyme— Kazakevičiaus tyme.

Kiti du prizai likosi neatiduoti, jų laimėtojai nebuvo atvykę.

Gerą vakarienę pagamino Ruth Bell, Anne Yakštis, Sylvia Pužauskas, Ilsa Bimba, John Katinas. Gėrimais aprūpino Wm. Skodis. **Rep.**

Prasėdėjo valandą traukinyje ant tilto

Sugedus elektros laidui praėjusio antradienio vakarą trys iš Brooklyno einantieji į Manhattan traukiniai tapo sustabdyti ant Manhattan Bridge virš valandą laiko. Daug kitų keleivių tapo sutrukdyti dėl turėjimo pasirinkti kitus kelius.

Atvykusi policija padėjo keleivius išvesti iš traukinių ir nuvesti nuo tilto kopėčiomis ir lieptais.

Dėl tokios pat priežasties praėjusį šeštadienį ten buvo sustabdyti septyni traukiniai su apie 3,000 keleivių. Sakoma, kad užbarstyta sniegui ir ledui tirpdyti druska buvusi priežastimi nutraukimo pajėgos.

Majoras kalba prieš kėlimą fėro, bet ruošia kėlimą

Darbininkų ir progresyvių daugelis vadų ir spauda įspėja visuomenę nesitikėti, kad Impellitteri apsaugotų važiuotės fėrą nuo kėlimo. Jie sako, jog Impellitteri visiškai seka savo pirmtakūną O'Dwyerį, kuris vienaip kalbėjo, kitaip darė.

Jeigu fėras bus apsaugotas, tai jis bus apsaugotas tiktai dėka masiniams veiksmams prieš kėlimą fėro. Jeigu nebus pakankamai veiksmų, fėrą kels iki 15, o gal ir iki 25c.

Amerikos Darbo Partijos sumobilizuota masinė delegacija kovo 4-tą keliavo į Albany protestuoti prieš kėlimą fėro. Delegacijos vadovybėje buvo Paul Ross, buvęs tos partijos kandidatas į majorą praėjusiuose rinkimuose.

Pašauktas armijon vaikinėlis mirė

Pašauktas išegzaminuoti ar jis tinkamas draftui, stovėdamas eilėje nurengtas, vaikinėlis krito ant grindų be sąmonės. Bandymas jo sąmonę atgauti nepavyko. Jį nuvežė į Beekman ligoninę, įdėjo į metalinius plaučius. Tačiau už ketverto valandų jis mirė nebeatgavęs sąmonės.

Dr. Samuel Pernice, dirbąs naujokams egzaminuoti centre, 39 Whitehall St., New Yorke, sako, kad jaunuolį galėjo pertrenkti staigi išgąstis-baimė. Tačiau jo kūną paėmė tyrinėti.

Jaunuolis Franklin James Morrison buvo 20 metų, jau lankė New Yorko Universitetą. Jo tėvai gyvena 92-15 245th St., Bellerose, L. I.

Roslyn Heights, L. I., motina nužudė 3 vaikučius ir pati nusižudė.

Berniukas pasisakęs nužudęs mergaitę

Trylikos metų berniukas prisipažinęs, kad jis pernai pasmaugęs 12 metų mergaitę Lyde Kitchner. Ar jis ištiesų tai padarė, sunku spręsti, nes jis jau du kartu prisipažinęs ir tiek pat kartų vėl užsigynęs.

Anot pranešimų, vaikai pirmu kartu ėję sykiu iš mokyklos. Jam užėjęs ūpas pasirodyti vyru. Mergaitė nesutiko. Jisai panaudojęs spėką ir besigrumiant netyčia užsmaugęs.

New Yorko Valstybės Seimelio žemesnysis butas (Assembly) 90 balsų prieš 52 nutarė leisti dažyti margariną. Bet tai dar svarstys Senatas.

Aido Choras

Choro reguliarė pamoka įvyks šio penktadienio vakaro 8 valandą, Liberty Auditorijos Music Room. Visi choristai prašomi dalyvauti.

Choro Prezid.

RANDAVOJIMAI

Pasiranduoja fornišiuotas kambarys, garu apšildomas ir šiltas vanduo. Kreipkitės: 105 So. 3rd St., Brooklyn, N. Y. (48-49)

PARDAVIMAI

EKSTRA PARSIDUODA

Gera proga, kas norėtų įsigyti kamerą krutamų paveikslų, kuri nutraukia paveikslus ir garsus užrekorduoja tuo pačiu kartu, — vadinasi sound camera 16 mm, auricon single system camera, gerame stovyje. Nauja kainavo $1,600. Dabar parsiduos už prieinamą kainą, nes reikia greit parduoti. Taipgi parsiduoda ir kitoki įrengimai, gražiai spalvuotų filmų scenos, arba ištisi veikalai, kaip tai, "Kuprotas Oželis," "Paparčio Žiedas," "Birutė" ir taip iš viršui minėtų veikalų atskiromis scenomis. Prašau greit atsišaukt: G. Klimas, 271 Ridgewood Ave., Brooklyn 8, N. Y. (47-49)

SUSIRINKIMAI

ELIZABETH, N. J.

Liet. Darb. Susiv. 33 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, 12 d. Kovo (March), 8 v. vak., 408 Court St. Nariai, dalyvaukite, bus svarbių reikalų aptarimui. — Kviečia Valdyba. (47-48)

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys —už gryžtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

PETRAS KAPISKAS IR VINCAS SODAITIS
Pertvarkė ir pagerino savo
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME
AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 BROADWAY
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Matthew A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MAarket 2-5172

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

VISOKIAIS
APDRAUDOS REIKALAIS
Kreipkitės pas lietuvius
ORMAN & MICHELSON
Gausite pilniausį, sąžiningą patarnavimą. Mes patikrinsime ar esate tinkamai aprūpinti apdrauda, ar jūsų apdrauda galuoja. Taip pat parūpiname tokios apdraudos, kokios jums reikia tinkamui apsaugojimui jūsų nuosavybės, namo, biznio, automobilio, ir tt... Mes taipgi atnaujiname išsibaigusią apdraudą. Pildome income tax blankas.
Parduodame visokius namus visose miesto dalyse
111-15 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonai: VIrginia 9-0842 ir VIrginia 7-4111